2004 YIL 29 YANVAR, PAYSHANBA

Qishloq HAYOTI

O‘zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy gazetasi

1974 yil 1 yanvardan chiqa boshlagan

№14 (6.695). Sotuvda erkin narxda

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг
ҚАРОРИ

«МЕҲР ВА МУРУВВАТ ЙИЛИ» ДАСТУРИ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимизда 2004 йилнинг «Меҳр ва мурувват йили» деб эълон қилиниши муносабати билан, жамиятимизда аҳиллик, бағрикенглик, меҳр-оқибат, миллатлараро дўстлик ва ҳамжиҳатлик муҳитини мустаҳкамлаш, юртдошларимиз, аввало, ёшларимиз онги ва тафаккурида юксак инсоний фазилатларни камол топтириш, аҳолининг ижтимоий муҳофазасини кучайтириш, хусусан, кам таъминланган тоифа ва оилаларни қўллаб-қувватлаш ҳамда давлат ва жамоат ташкилотларининг бу борадаги фаолиятини мувофиқлаштириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қ а р о р қ и л а д и:

1. «Меҳр ва мурувват йили» дастури тасдиқлансин.

Дастурда белгиланган чора-тадбирлар:

- давлат идоралари ва жамоат тузилмаларининг маблағ ва имкониятларини, корхона ва ташкилотлар, ширкат ва фермер хўжаликлари, тадбиркор ва ишбилармонларнинг ҳомийлик ёрдамларини кам таъминланган оилалар, ногиронларни, боқувчисидан жудо бўлган фуқаролар ва ёлғиз кексаларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш учун жалб этишга;

- жамият ҳаётининг асосий бўғини бўлган оила тизимини мустаҳкамлаш, оналик ва болаликни, инсон ҳаёти ва манфаатларини ҳимоялаш, мавжуд ижтимоий муаммоларни ҳал этиш, жумладан, янги иш ўринларини яратиш, аҳолига тиббий, савдо ва коммунал-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш бўйича аниқ режаларни амалга оширишга;

- юртдошларимизни меҳрибонлик ва эзгулик руҳида тарбиялаш, замон талабларига жавоб берадиган қадимий анъана ва қадриятларимизни ҳаётимизга янада чуқурроқ сингдириш, бундай интилиш ва ҳаракатларни оммавий ахборот воситалари, жойлардаги маънавий-маърифий тадбирлар орқали кенг тарғиб қилишга йўналтирилгани маъқуллансин.

2. «Меҳр ва мурувват йили» дастурини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш бўйича республика комиссияси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимликлари, вазирликлар, идоралар, хўжалик бирлашмалари ва бошқа ташкилотлар ушбу дастурда назарда тутилган тадбирларнинг ўз вақтида ва талаб даражасида бажарилишини таъминлаш юзасидан аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқсин ва амалга оширсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг комплекслари, вазирликлар, идоралар, уюшмалар, концернлар, корпорациялар, компаниялар ва агентликлар, хўжалик бирлашмалари, жамоат ташкилотлари, жамғармалар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ҳамда вилоятлар, Тошкент шаҳар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимликлари:

йилнинг ҳар чорагида, тегишли идоралар ва тузилмаларни жалб этган ҳолда, «Меҳр ва мурувват йили» дастурининг бажарилишини муҳокама қилиб, зарур чора-тадбирлар кўриб борсин;

йилнинг ҳар чораги якунлари бўйича дастур топшириқларининг бажарилиши натижалари тўғрисидаги таҳлилий маълумотни кейинги ойнинг 7-кунигача республика комиссиясига тақдим этсин.

4. Матбуот ва ахборот агентлиги, «Ўзтелерадио» компанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситаларига аҳоли ўртасида «Меҳр ва мурувват йили» дастурида назарда тутилган чора-тадбирларнинг моҳияти ва аҳамиятини очиб бериш, уларни амалга ошириш борасида қилинаётган ишларни кенг ёритиш тавсия этилсин.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Ш.Мирзиёев зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2004 йил 27 январь.

Вазирлар Маҳкамасининг «Меҳр ва мурувват йили» дастури тўғрисида»ги қарорига ШАРҲ

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 11 йиллиги муносабати билан ўтказилган тантанали йиғилишда Президентимиз Ислом Каримов томонидан 2004 йил мамлакатимизда «Меҳр ва мурувват йили» деб эълон қилинди ҳамда бу борадаги асосий мақсад ва вазифалар белгилаб берилди.

Юртбошимиз Фармойиши билан тузилган «Меҳр ва мурувват йили» дастурини тайёрлаш бўйича республика комиссияси йил давомида амалга оширилиши зарур бўлган ташкилий, ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий тадбирларнинг комплекс дастурини ишлаб чиқди.

Ушбу дастур аввалги йилларда қабул қилинган «Инсон манфаатлари йили», «Оила йили», «Аёллар йили», «Соғлом авлод», «Она ва бола», «Қарияларни қадрлаш йили» ва «Обод маҳалла йили» дастурларининг мантиқий давомидир.

Унинг асосий маъно-мазмуни халқимизга хос бўлган азалий қадриятлар ва замонавий демократик тамойилларга таянган ҳолда, давлат ва жамиятнинг инсонга бўлган муносабат ва эътиборини янада кучайтиришдан иборат.

(Давоми 2-бетда)

КУНИНИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

- Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат ва жамият қурилиши академиясида давом этаётган аграр соҳа раҳбарлари семинарининг навбатдаги машғулотида адлия вазири А.Полвонзода ижтимоий-иқтисодий соҳаларга доир, хусусан, қишлоқ хўжалигига оид қабул қилинган қонунлар ва бошқа меъёрий ҳужжатларнинг жойлардаги ижроси ҳақида маъруза қилди.
- Президент Ислом Каримов томонидан жорий йилнинг «Меҳр ва мурувват йили» деб эълон қилиниши муносабати билан мамлакатимизда «Экосан» жамғармаси ташаббуси бўйича «Қўшни қўшнига» шиори остида мурувват кунлари ўтказилмоқда.
- Тошкент вилояти прокуратураси ҳузуридаги солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш бошқармасида тадбиркорлик фаолиятини янада қўллаб-қувватлаш мақсадида ноқонуний текширувларга чек қўйиш масалаларига бағишланган семинар машғулот ўтказилди. Унда вилоят адлия бошқармаси, вилоят прокуратураси ходимлари ва ОАВлари вакиллари иштирок этди.
- Пойтахтимизда Ўзбекистон бастакорлар уюшмаси томонидан ташкил этилган «Давр садолари» мусиқа фестивали ўз ниҳоясига етди.
- Навоий давлат педагогика институтида кураш бўйича «Камолот кубоги» учун ўтказилган беллашувларда вилоятдаги олий ўқув юртларининг ўттиз нафардан зиёд спортчиси куч синашди. Улардан беш нафари ўз вазн тоифасида ғолиб деб топилиб, «Универсиада-2004» ўйинларида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритди.
- Андижон давлат университетида хорижий тилларни ўқитишни такомиллаштиришга бағишланган республика илмий - амалий анжумани ўтказилди. Тадбир Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан ташкил этилди.
- Андижон Олимпия заҳиралари спорт коллежида енгил атлетика бўйича Ўзбекистон кубоги ҳамда ўсмирлар ўртасида мамлакат биринчилиги бўлиб ўтди. Ушбу мусобақада уч юзга яқин спортчи енгил атлетиканинг йигирма тўрт тури бўйича беллашди.

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

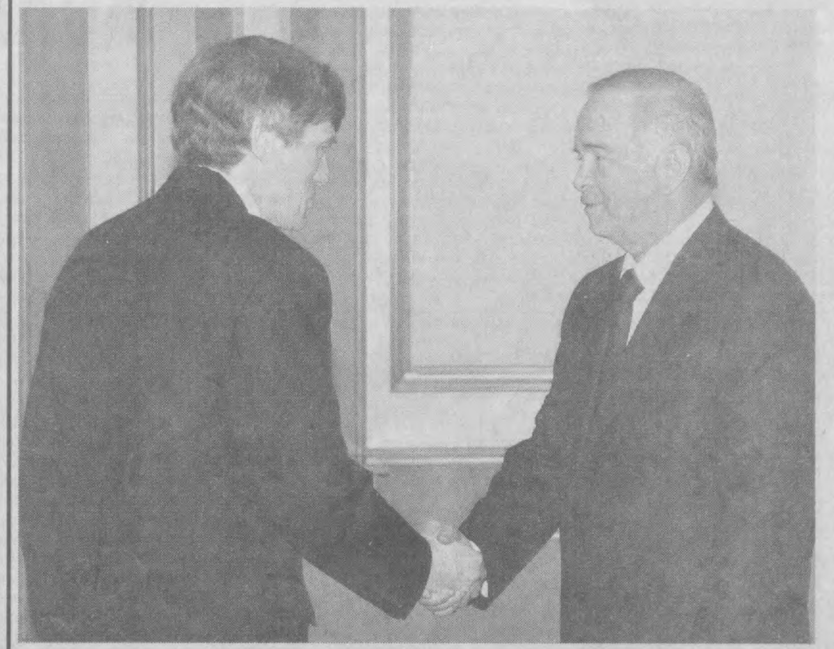

28 январ куни Оқсаройда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга Америка Қўшма Штатларининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Жон Роберт Пурнелл ишонч ёрлиғини топширди.

Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги муносабатлар стратегик шериклик даражасига кўтарилган. Томонлар Президент Ислом Каримовнинг 2002 йил март ойида АҚШга расмий ташрифи чоғида имзоланган Стратегик шериклик ва ҳамкорлик асослари тўғрисидаги декларацияга мувофиқ барча соҳаларда алоқаларни ривожлантириб келмоқда.

АҚШ Ўзбекистоннинг, айниқса, халқаро терроризмга қарши курашдаги саъй-ҳаракатларини юқори баҳолайди. Бу йўналишдаги ҳамкорлик ҳарбий ва ҳарбий-техникавий алоқаларни кенгайтиришга ҳам хизмат қилмоқда.

АҚШ маъмурияти ва қонун чиқарувчи олий органлари Ўзбекистонни сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий қўллаб-қувватлаш учун барча имкониятларни ишга солишга қарор қилган. Ўзбекистонда бу юксак қадрланади.

Мамлакатларимиз бозор ислоҳотлари ва демократияни мустаҳкамлашда ҳам самарали ҳамкорлик қилиб келмоқда.

Президент Ислом Каримов элчи билан суҳбат чоғида Ўзбекистон-АҚШ муносабатларига доир қатор масалалар, халқаро муаммолар юзасидан фикр алмашди. Ҳамкорлик кўламини янада кенгайтириш борасидаги фикр-мулоҳазаларини билдирди ва Ж.Пурнеллга дипломатик фаолиятида муваффақият тилади.

АҚШ элчиси ўзаро алоқалар жуда яхши ривожланиб келаётганини мамнуният билан таъкидлар экан, хайрли ишларнинг давомчиси бўлиш ўзи учун катта шараф эканлигини қайд этди.

(ЎзА)

СУРАТДА: ишонч ёрлиғини топшириш пайти.
Д.ЮСУПОВ
(ЎзА) олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

С.Т.Иномовани Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари - Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитасининг раиси этиб тайинлаш тўғрисида

Светлана Турсуновна Иномова Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари - Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитасининг раиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2004 йил 28 январь.

ДЎСТЛИК АЛОҚАЛАРИ МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Ўзбекистон ва Япония ўртасидаги дўстлик алоқалари қадимий тарихга эга. Мустақиллик йилларида бу муносабатлар янада юқори босқичга кўтарилди.

Бу борада Кунчиқар мамлакатда кўп йиллардан буён фаолият кўрсатаётган «Япония-Ўзбекистон», «Фукусима-Ўзбекистон» каби уюшмалар самарали иш олиб бораётир.Ҳар иккала мамлакат маданият кунларининг ўтказилиши, мусиқий жамоаларимизнинг Японияга ижодий сафарлари яхши анъанага айланди.

Ўзбекистон хорижий мамлакатлар билан дўстлик ва маданий-маърифий алоқалар жамиятлари кенгашида ташкил этилган учрашувда ана шулар хусусида сўз юритилди.

Учрашувда Япониянинг юртимиздаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Акио Кавато иштирок этди.

(ЎзА)

ҲАШАРОТ БАЛОЙИ АЗИМ ЭКАН

Ўтган йил фарғоналик пахтакорлар учун оғир кечди. Қарийб 53 минг гектар ердаги ғўза турли зараркунандаларга ем бўлди. Заҳарли моддалар ишлатиш ҳам кор қилмади. Агар шунча майдондаги ҳосил бой берилмаганда оз эмас, кўп эмас, яна 150 минг тонна пахта хом ашёси хирмонга тушар, уни қайта ишлаш натижасида 50 минг тонна тола олинарди.

Буни пулга чақинг-чи. Бир тонна пахта толаси дунё бозорида 1700 доллардан кам эмаслигини инобатга олсак, зараркунандалар 85 миллион долларнинг бошига етганини чамалаш мумкин. Э-ҳе, бу пулга қанча техника сотиб олиш мумкин эди.

2003 йилги камчилик ва нуқсонлар жорий йилда такрорланмасмикин? Бу савол бугун кўпчиликни ўйлантирмоқда. Дастлабки ишлар ҳам қилинди. Масалан, вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси ташаббуси билан кўргазмали семинар ташкил этилди. Унда раҳбарлар қатори биолаборатория ходимлари, фермерлар, ижарачию назоратчилар ҳам иштирок этишди.

БУГУННИНГ ГАПИ

- Бугун билим ва тажрибасиз ҳеч нарса қилиб бўлмайди.- дейди "Данғара" ширкат хўжалигининг ижарачиси Фотимахон Бегматова.-Кўпчилик ғўзада қанақа касалликлар учрайди, ҳашаротларни қандай аниқлаш керак, буларни тўлиқ билмас экан. Орамизда деҳқончиликка энди кириб келаётган кишилар ҳам оз эмас-да. Кечаги тракторчи ё сувчи бугун ер олиб рўзғор тебратаяпти, унга оғзаки тушунтиринг, расмда кўрганидек тасаввурга эга бўлолмайди. Семинар давомида мутахассислар фойдали ҳашаротларнинг хосияти, уларни далага қўйиш усуллари ва самарадорлиги тўғрисида ҳам гапириб беришди.

- Ўқимаган бой бўлолмайди. Илгари мен ҳам зараркунандаларга етарлича эътибор бермасдим. Ер "колхозники" эди. Зарар ҳам, фойда ҳам . Бугун эса 254 гектар ернинг эгасиман, - дейди "Яхши ният" фермер хўжалигининг соҳиби Азим Жуманов.- Экин зўр ҳосил берса, мендан бахтли одам йўқ. Ишчиларимнинг манфаатдорлиги ҳам ер туфайли. Қўша-қўша техникам бор. Ўзимда "Дамас". Аммо ҳар куз ҳосилни йиғиштириб оламану биринчи қиладиган ишим, келгуси йил ҳосили учун биолаборатория билан шартнома тузаман. Ахир экин ҳам тирик вужуд, одамнинг ўзидек. Касалликка чалинмаса, зараркунандага ем бўлмаса, беминнат ҳосил беради-да. Сизга бир рақамни айтай. Ўтган йил бошида "Кимётаъминот"идораси билан келишиб, пайкалимни ўраб турган тутзорларга ҳам кимёвий усулда ишлов бердик.Сўнг биолабораторияга 250 минг сўмдан ортиқ пул тўладик. Мутахассислар пайкалимизга жиддий эътибор беришди. Экинларга офат ораламади. Натижада йилни катта даромад билан якунладик. Энди айтинг, мен хасислик қилиб биолаборатория билан шартнома тузмасам, уларга пул тўламасам нима бўларди? Май-июн ойларига бориб даламни ҳашарот босар, ундан кейин тонналаб сарфлайдиган заҳарли воситалар ҳам кор қилмасди. Шу тариқа арзимаган маблағни сарфламай неча-неча миллионларни ҳавога совурардим. Буни семинарда айтдим. Ҳамкасбларим билсин, ўргансин дедимда.

- Биоусулнинг хосияти бекиёс, самараси ҳам. Бу кимёвий усулга нисбатан беш-олти баравар арзон тушади,- дейди Данғара туманидаги "Кимётаъминот" идорасининг раҳбари Нурматжон Неъматов. - 2002 йилда биз 6920 килограмм, ўтган йил эса 5960 килограммдан ортиқ кимёвий воситалар келтирган бўлсак, шу бир йил ичида биоусулни қўллаш майдонини 7000 гектарга кўпайтирдик. Шу тариқа ўтган йил қарийб 40 минг гектар ерга фойдали ҳашаротларни қўйдик. Олтинкўз ва бешиктебратарларни эса 2500 гектар ерда ишлатдик. Биоусул кимёвий усулга нисбатан бир йилнинг ўзида қарийб беш миллион сўмдан ортиқ иқтисодий самара келтирди.

(Давоми 2-бетда)

ИСЛОҲОТ, МАҚСАД, ИМКОНИЯТ, МАНФААТ

ДАВРА СУҲБАТИ

“Инсон ислоҳот учун эмас, ислоҳотлар инсон учун хизмат қилиши керак”. Президентимизнинг бу сўзлари ислоҳотларни кампания сифатида эмас, балки ҳар бир ҳудуд, ҳар бир жамоанинг шароити, иқтисодий-молиявий кўрсаткичларини ҳисобга олган ҳолда ўтказиш лозимлигини англатади.

Мамлакатимизда фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, жамиятни янада демократлаштириш, бозор ислоҳотларини чуқурлаштириш, тадбиркорлар, кичик ва ўрта бизнес вакиллари манфаатларини ҳимоялаш борасида зарур чора-тадбирларни амалга оширишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Қўлга киритилаётган ижобий натижалар орқали эса халқимизнинг фаровон турмуш кечиришини таъминлаш, мамлакатимизнинг дунё ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллашига эришишимиз, шубҳасиз.

Бунинг учун ҳар бир киши ўзига топширилган соҳада, хусусан бошқарув ва хўжалик юритишнинг ҳар бир тузилмаси, ҳар бир бўғинида белгиланган мақсад ва вазифалардан келиб чиққан ҳолда ўз ўрнини аниқ белгилаб олиши ўта муҳим аҳамиятга эгадир.

(Давоми 3-бетда)

ТАҲЛИЛ

НАВ ТАНЛАШДА АДАШМАНГ

Бугун қишлоқларга бориб, назар ташланг. Нимани кўрасиз? Томорқа четларига плёнка ёпиб, турли эртапишар сабзавотлар уруғи қадалган майдончалар “ялт” этиб кўзга ташланади.

Уста деҳқон билади: ҳосил эрта етилса, даромад ҳам шунга яраша бўлади. Дейлик, пиёз. Ёзга бориб 50-100 сўмга тушиб қолади. Эрта баҳорда эса икки баробар қимматига пуллаш мумкин. Ёки бир боғ барра (кўк) пиёзнинг ўзи ҳам 150 сўм. Помидор, карам, ширин қалампир кўчатларини етиштирсангиз-чи? Эрта экиш ва плёнканинг хосияти туфайли баҳорнинг ўзидаёқ унча-бунча даромад қиласиз.

Бунда биринчи эътибор ҳосилдорликка қаратилиши керак. Мўл ҳосил кўтариш учун юқори сифатли ва албатта, касаллик, зараркунандаларга чидамли нав уруғи танлаб экиш талаб этилади. Демакки, ҳар бир деҳқон уруғчиликни яхши билиши, соҳадаги янгиликлардан бохабар бўлмоқлиги лозим.

(Давоми 4-бетда)

ИШОНЧЛИ МАДАДКОР

БАНК ТИЗИМИ

-Миллий валютамиз қадрини ошириш учун хизмат қилиш шараф ва ифтихордир, - дейди акционерлик-тижорат “Пахта Банк” Бухоро вилоят бошқармаси бошлиғи Раҳимжон Ғофуров.

Кейинги бир йилда Бухоро тарихига муҳим воқеалар ёзилди. Муҳтарам Юртбошимиз Ислом Каримовнинг ташаббуси билан улуғ алломалар Баҳоуддин Нақшбанд ва Абдухолиқ Ғиждувоний ҳазратларининг муқаддас қадамжолари обод, руҳлари шод қилинди. Шу қутлуғ ишларнинг шарофати билан Бухоро файзига файз кирди, унинг заминига барокат нури ёғилди. Бир ёнда ғаллакорнинг кўнгли тўқ – омборларига буғдой сиғмай кетди. Пахтасидек кўнгиллари оқ бободеҳқонлар табиати оғир ва юмушлари сермашаққат ўтган йилда юзлари ёруғ бўлди. Бугун улар етиштирган пахта хомашёсидан қайта ишланган сифатли толага бутун жаҳон харидор.

Раҳимжон Ғофуров ҳузуридаги суҳбатимиз шундай эътирофлар билан бошланди. Дилларда бори тилларга чиқди.

(Давоми 5-бетда)

СОЛИҚ

БЕРАРДА ЧИҚАР ЖОНИМ...

Янгийўл туманидаги Қўшёғоч қишлоқ фуқаролар йиғини Собир Раҳимов кўчасида жойлашган “Ором” ошхонаси хўрандаларнинг севимли масканига айланиб улгурган эди.

Сиртдан қараганда, иш юритиш қонуний, солиқлар ўз вақтида тўланиб келинган. Бироқ туман Давлат солиқ инспекцияси томонидан ўтказилган текшириш давомида ошхонада яширин тарзда цех фаолият олиб бораётганлиги аниқланди. Маълум бўлишича, фуқаро Ж.Сайдаҳмедов, юк ташувчи Ғ.Ҳасанбоев ва ишчилар Б.Ҳасанбоева, А.Ҳасанбоеваларни ёллаган ҳолда ошхона биносида ош тузини пакетларга қадоқлайдиган цех ташкил этган. Ушбу цехда 2003 йил феврал ойидан буён пакетларга ош тузи қадоқланар ва сотувга чиқарилар экан. Текшириш вақтида 8190 килограмм 262080 сўмлик қопларда ва 3450 килограмм 224250 сўмлик пакетларда қадоқланган ош тузи топилди.

(Давоми 2-бетда)

ЁВУЗЛИКНИНГ МАКОНИ ҚАЙДА?

ЭССЕ

Инсон ким бўлганда ҳам, қанчалик қудрат соҳиби эканлигидан қатъи назар барча амаллари учун ўз баҳосини олади. Бусиз мумкин эмас — бу қонуният ҳеч қачон бузилмаган, бузилмайди ҳам.

Яқинда Россиянинг ОРТ канали орқали ҳужжатли фильм намойиш қилишди. Тасвирдаги воқеалар ҳаётий. Қандай бўлса шу тарзда даҳшатли бир манзара экранга кўчирилган. Инсон фарзандининг нечоғлик юраксиз, қўрқинчли экани, табиат ва борлиқ билан муросасизликка киришганини кўриб ҳайрон қоласан. Ўша фильмни ЎзМУ журналистика факультетида ўқийдиган қариндошим ҳам мароқ билан томоша қилаётганини кўриб ҳайрон қолдим. Жуссаси жиккак, юзи чорпахил бу болакайнинг мунча ичи ёниб, юзида қувончга ўхшаш бир қизиллик югурмаса. Кўз узолмайди.

— Пультни бер, буёққа, бошқа каналга оламан. Нимасини кўрасан шуни? — дедим ижирғаниб.

— Ие, ие, тегманг. Қаранг қизиқ-ку. Мазза қилиб томоша қилаяпман.

(Давоми 6-бетда)

ҲИКМАТ

“Уч тоифа кишиларнинг дуоси ҳеч шубҳасиз Аллоҳ Таоло қошида мақбулдир: мазлум кишиларнинг дуоси, мусофирнинг дуоси ва ота-онанинг дуоси”.

“ҲАДИСИ ШАРИФ”ДАН

КЕЛГУСИ СОНДА:

ИНСОФИ БОРНИНГ БАРАКАСИ БОР

АЖИБ ТАРОНА ТАРОВАТИ

ТЎҒРИЛИК — САОДАТ ЭРУР

ЧИРОЙЛИ ВА ҲИЙЛАГАР

Деҳқонободлик Панжи буғолтир яп-янги машина олди. Ғузорга яқинлашган ҳам эдики, бекатда турган чиройли қизга кўзи тушди.

-Ўтиринг... – деди у машинани секин тўхтатиб.

Қиз ҳам шаҳар кўрганлардан эканми, ортиқча мулозамат кутиб ўтирмади. Орқа ўриндиққа чўкди. Бир пасдан сўнг Панжи буғолтирнинг сабри тугади.

-Йўл бўлсин, синглим?

-Ғузорга кетаётгандим, Авғонбоғ қишлоғига... Ўзингиз-чи?

-Мен бўлсам Қаршигача бораман, бозорлик қилиб келай деб... – негадир чайналди Панжи буғолтир.

Гурунг билан бўлиб Ғузорга етиб келишди.

-Шу ерда тўхтайсизми, бозорга кириб бир этик олиб чиқай, манави оёғимни қисаётир... – деди қиз ноз-карашма билан.

-Пулингиз борми? Манави йигирма минг сўмни олиб тушинг, яхшироғидан танлаб кийиб кўринг, ишқилиб. Мен шу ерда кутиб тураман, машинага безорилар тегиниши мумкин...

-Мана шу симёғочнинг олдида турасиз-да... – деди чиройли қиз чиройли жилмайиб.

Панжи буғолтир "Нексия" радиосининг қулоғини буради. Тахминан бир соатлар қўшиқ эшитиб ўтирди. Сўнгра хавотирга тушиб, кўнгли алланечук бўла бошлади. Машинадан тушиб, бозорнинг ичкарисини оралаб чиқди. Бояги қиздан ном-нишон йўқ эди. Бирортадан мана шу ерда юрган чиройли қизни кўрдиларингми, деб сўрай олмаса...

У бироз каловланиб турди-да, "Нексия"ни ўқдек учириб, яна Деҳқонободга қайтди. Йўлда кетаркан, офатижон қизни кўриб, кўнглига шайтон васваса солганига минг лаънатлар ўқирди.

Жовли ХУШБОҚ

ПУФЛАНАДИГАН МОТОР

Шерали "Нексия"сига Тошдавлат акани ўтиргизди.

-Манави ичак нимаси? – сўради Тошдавлат ака.

Бачокдан бир учи чиқиб турган шлангни бундан бироз олдин Шералининг ўзи қўйганди. У ҳамроҳини лақиллатгиси келди:

-Моторга ҳаво берадиган конструкция бу.

-Қанақасига? – анқайди Тошдавлат ака.

-Экстремал ҳолатларда, - сўзга зеб берди Шерали. – Ҳайдовчининг ёнидаги одам пуфлаб юборса – олам гулистон машина тез юради.

Худди буюргандай машина тепаликка тирмашди, Шерали ҳам жўрттага тезликни алмаштирмайди – мотор "йўтала кетди".

-Пуфлаб юборинг, тез пуфланг, ака...

Тошдавлат ака ишга киришди. Шерали "бас" дегач ҳам тинмади. Кейин эса:

-Ҳарна-да, ука, - деб қўйди ва ортидан илова қилди. – Бунингизда олис сафарга чиқилса, менинг ўрнимдаги йўловчи алмашиб-алмашиб турмаса бўлмас экан.

-Нега, ака?

-Ҳадеб пуфлайвериш одамни ҳоритаркан.

-Сизни эҳтиётлашим лозим, Тошдавлат ака. - деди уйқуси кела бошлаган Шерали. – Рулга ўтинг, ўзим пуфлаб кета қоламан.

"Нексия"ни миниб ўрганган Тошдавлат ака йўлга чапдаст эди. Ёнидаги Шерали донг қотиб уйқуга кетди. Манзилга етиб келишди. Мезбон билан қучоқлашиб кўришар экан мақтанди:

-Машинани шундай елдирдимки, Шералижонни бирор марта пуфлатганим йўқ...

Ҳеч балони тушунмаган мезбонлар бир-бирларига қарашди. Шерали "сир"ни ошкор қилган эди, ҳамма яйраб кулди.

"БИЛИБ ҚЎЙДИМ..."

Шапалоқдай идора мутасаддиси Тошдавлат аканинг соддаю дўлворлигини ҳамма яхши биларди. Ҳокимиятдаги улфатининг хонасида ўтирган Шерали бир шумликни бошлади:

-Тошдавлат акадан ҳисобот талаб қилмайсизми?

Қоғозбозликнинг ўбдон ҳадисини олган улфатнинг ҳазилга суяги йўқ эди.

-Тошдавлат ака, - деди у ўша заҳотиёқ қўнғироқ қилиб. – Етти хил формада, ҳар бири етти нусхадан беш йиллик фаолиятингизни сарҳисоб қилиб берасиз. Индинга эрталаб столимда бўлсин, бланкаларни бошқарма бошлиғи Шералидан оласиз.

Шерали ҳозиргина ўзи компьютерда "ижод қилган", ҳар икки томони тўлғизиладиган сохта бланкаларни бераркан, писанда қилди:

-Ноинсоф қоғозбоз-ей, сиздан ҳисобот олмаса нима қиларкан. Ё бир гаплашайми?

-Йўқ-йўқ, зарурдир-да, Шералижон.

Тошдавлат ака эртаси куни аммасининг тўйига бормади, кечқурун қўшнисининг бешик тўйига чиқмади, синфдошининг наҳордаги оши ҳам қолиб кетди. Уйқули кўзлари билан бир папка қоғозни кўздан кечирди-да, қўнғироқ қилди:

-Ҳисобот тайёр.

-Қанақа ҳисобот? - ҳайронлик оҳангида жавоб эшитилди у ёқдан.

-Ўзингиз айтган етти хил етти нусхадан беш йиллик...

-Унинг менга нима кераги бор? – парво ҳам қилмади суҳбатдош.

-Телефонда гаплашувдик-ку, ахир.

-Мен сизга қўнғироқ қилганим йўқ. Бирорта ҳазилкашингиз овозини ўзгартириб...

Зум ўтмай у Шералининг хонасига илжайиб кириб келди:

-Ҳисобот масаласида кимдир ҳазиллашган экан-да.

-Мен айтдим-ку, - гап устига том солди бошлиқ.

-Майли, яхши бўлди, ўзим ҳам ишларимнинг аҳволини билиб олдим. Аммо учала тўйга ҳам боролмаганим ёмон бўлди-да!..

Рустамжон УММАТОВ

"ОЁҚ ИЛИБ ЎТАЙЛИК..."

Жониқул аканинг ажойиб сўзи бор, "оёқ илиб ўтинг" деган. Обрўли инсон. Тошкентда ошхона директори. Ўзи сурхондарёлик. Гоҳо олти ойда, гоҳо бир йилда бир бор воҳага боради. "Нексия"да йўлга тушади. Ёнида битта шоир, битта хонанда дўсти. Ўзи сахий, шеър деса, қўшиқ деса, жонини беради. Тошкентдан жўнашди. Шаҳардан чиқиши билан шофёрни туртди:

-Ажиб ошхона экан. Бир оёқ илиб ўтайлик...

Шеър, қўшиқ, сўз... яйрашди.

Яна йўл. Жиззахга келишди.

-Бир оёқ илиб ўтайлик, - деди Жониқул ака.

Жиззах ҳам кўркам жой экан. Маза қилишди. "Нексия" учаяпти. Самарқандга тўхтамай бўладими?

-Бир оёқ илайлик, - қаради Жониқул ака.

Шоир ва хонанда маъқуллашди. Май ёнди. Шеър оташланди. Қўшиқ оловланди. Йўл одамига йўл яхши-да. Бир пайт... Во ажаб, "оёқ илиб ўтайлик" деб тўхташган эди, қараса оёқлар йўқ. Шофёр йигит суяб, ёрдамлашиб, машинага элтди. Жониқул ака зўрға гапириб, деди:

-Эн-ди... Су-рр-хон-дарё-гача оёқ илма-ай-ми-из... Бир-дании-га Су-у-р-хон-дарё-га бо-риб..., оёқ и-и-ла-миз...

Уч улфат қаҳ-қаҳ отиб кулишди. Шофёр йигит жилмайиб қўйди.

Менгнор ОЛЛОМУРОДОВ

Вазирлар Маҳкамасининг «Меҳр ва мурувват йили» дастури тўғрисида»ги қарорига ШАРҲ

(Боши 1-бетда)

Дастур устувор масалаларни ҳал қилишга йўналтирилган қуйидаги чора-тадбирларни ўз ичига олади:

аҳолининг ижтимоий муҳофазасини кучайтириш, муҳтож бўлган, кам таъминланган тоифалар, оила ва инсонларга кўмак бериш, бу борадаги ҳуқуқий-меъёрий базани такомиллаштириш;

ногиронларга, қаровчисиз қолган ва боқувчисини йўқотган фуқароларга, ёлғиз кексаларга ёрдам ва кўмак бериш;

давлат ва нодавлат ташкилотлари, ўзини ўзи бошқариш органларининг меҳр ва мурувват йўналиши бўйича фаолияти ва масъулиятини кучайтириш;

оила тизимини мустаҳкамлаш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, аҳолини, айниқса, ёшларни меҳрибонлик ва мурувват руҳида тарбиялаш.

Меҳр ва мурувват деган улуғ тушунчаларнинг теран маъносини кенг тушунтириш, юртимиздаги ҳар қайси хонадон, ҳар қайси маҳалла, шаҳар ва қишлоқда маънавий-руҳий муҳитнинг барқарорлигини таъминлаш, оилани, соғлом турмуш тарзини мустаҳкамлаш, ибратли анъана ва урф-одатларимизни тарғиб этиш вазифаси ҳам дастурнинг мақсадига киради.

«Меҳр ва мурувват йили» дастури доирасида:

умумтаълим мактабларининг 616,5 минг нафар 1-синф ўқувчиларини бепул дарслик ва ўқув қуроллари билан таъминлаш, шунингдек, махсус мактаб-интернатлар, «Меҳрибонлик» уйлари тарбияланувчиларини, кам таъминланган оилаларнинг 2-9 синф ўқувчи-фарзандларини бепул дарсликлар билан таъминлаш ва шу мақсадда кутубхона фондларини тўлдиришга ажратилаётган маблағларни 1,5 баробар кўпайтириш;

соғломлаштириш оромгоҳларида 170 минг нафар бола, шу жумладан, кам таъминланган оилалар фарзандларининг бепул дам олишини таъминлаш;

кам таъминланган оилаларнинг фарзандлари бўлган умумтаълим мактаблари ўқувчиларини бюджет ҳисобидан қишки кийим-бош билан бепул таъминлашни кучайтириш мақсадида ажратилаётган маблағлар миқдорини 1,2 мартага кўпайтириш;

республикадаги 93 та «Меҳрибонлик» уйлари ва махсус мактаб-интернатлар биноларини, 46 та «Мурувват» ва «Саховат» уйларини ҳамда ижтимоий таъминот муассасаларини капитал таъмирдан чиқариш;

санаторийлар, шифохоналарда 32 минг нафар пенсионер, уруш ва меҳнат фахрийлари саломатлигини тиклаш;

чекка қишлоқларда истиқомат қилувчи аҳолини тиббий-ижтимоий патронаж хизмати билан қамраб олишни кенгайтириш сингари қатор амалий тадбирлар белгиланган.

Дастурни амалга оширишнинг умумий харажатлари 354 миллиард сўм, шу жумладан 250 миллиард сўм Давлат бюджетининг 2004 йилга мўлжалланган маблағларидан иборат.

Дастурда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳри ҳокимликлари томонидан муайян ҳудудга хос бўлган муаммолар ва имкониятлардан келиб чиқиб амалга оширилиши кўзда тутилган, эътиборга лойиқ ишлар ҳам ўз аксини топган.

Мазкур тадбирлар юртимизда бағрикенглик, ўзаро меҳр-оқибатлилик, фуқаролараро тотувлик, турли миллат вакиллари ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатлик муҳитини қарор топтиришга, ёшларимизни юксак инсоний фазилатлар руҳида тарбиялаш учун зарур шарт-шароитларни яратишга хизмат қилади.

Бу эса янги ҳаёт, янги жамият барпо этиш йўлидаги мақсад ва интилишларимизни рўёбга чиқариш учун муҳим омил бўлади, изчил амалга оширилаётган ижобий ишларимизни янги босқичга кўтариш имконини беради.

Бир сўз билан айтганда, дастур замирида жамиятимизда ҳеч ким ўзини ёлғиз сезмаслиги, ҳеч ким эътибордан четда қолмаслиги керак, деган эзгу ғоя мужассамдир.

ҲАШАРОТ БАЛОЙИ АЗИМ ЭКАН

(Боши 1-бетда)

Дала айландик. Тутзорлару сифатли шудгордан чиқарилган ерлар, майсаси бир текис униб чиққан пайкаллар... Ҳамроҳим Нурматжон Неъматовнинг айтишича, Данғара туманида ўтган йил кузида жорий йил ҳосили учун 4 минг гектарга уруғлик дон ғўза орасига экилган.

- Хавотирим шу даладан,чунки ер шудгор қилинмаган-да, - дейди Нурмат ака.- ҳашаротларнинг уруғи тупроқнинг юзасида. Устига-устак, қиш қишга ўхшамаяпти, чилла пайти тағин. Ҳашаротлар тухуми ер музласа, қаттиқ совуқ бўлсагина қирилиб кетади. Акс ҳолда кўкламда ҳамма томонни ҳашарот босиб кетиши мумкин.Шу боис мутахассисларимиз айни шу далалардаги тупроқни ўрганишмоқда. Ўндан ортиқ жойдан олинган тупроқ намуналари лабораторияда таҳлил қилинди. Қанча ҳашарот тухуми бор, агар улар баҳоргача сақланиб қолса, далага қанча фойдали ҳашаротларни чиқариш зарур, барча юмушни ҳисоб-китоб қилаяпмиз.

Ҳамроҳимнинг айтишича, зараркунандаларга қирон келтиришда чуқур шудгор қилишнинг хосияти беқиёс. Чунки тупроқнинг устки қатлами ағдарма омоч ёрдамида 40-45 сантиметр чуқурликка ташланса, тупроқ таркибидаги турли ҳашаротлар ўлиб кетади. Чиринди миқдори ҳам кўп бўлади. Шу боис бу йил Данғара туманида шудгорлаш ишлари барвақт тугалланди. "Сирдарё" ширкат хўжалиги ҳудудидаги шўрланган ерларга чел олиниб, сув қўйилмоқда. Бу иш ҳам ернинг шўрини ювади, ҳам зараркунандани йўқотади.

- Ҳисоблаб чиқдик. Туман ҳудудида 2 миллион 430 минг туп тут дарахтлари мавжуд, - дейди Нурмат Неъматов. – Бунга мевали ва манзарали – терак,тол,қайрағоч сингари дарахтларни қўшинг, э-ҳе, бутун бошли ўрмон бўлади. Зараркунанда ҳашаротлар мана шу дарахтзорлар бағрида ҳам жон сақлайди. Личинкалари дарахт пўстлоғи ва бошқа жойларда озиқланади ҳам. Мутахассисларимиз ана шу масалага ҳам эътибор қаратишган. Шу баҳона ўтган йиллар Фарғона водийси учун ҳақиқий офатга айланган тут парвонаси ҳам қирилиб битади.

Тумандаги биолабораторияда ҳам бўлдик. Иш бир маромда давом этаяпти. Фойдали ҳашаротларни кўпайтириш учун зарур бўлган асал,мум ва арпа сингари барча нарсалар етарли. Биолаборатория хоналари иссиқ. Ким билан суҳбатлашманг, тумандаги барча хўжаликларда зараркунандаларга қарши кураш бўйича семинарлар бўлиб ўтганини гап орасига қистириб ўтади. Тумандаги 430 дан ортиқ фермерлар ҳам мутахассислар маслаҳатига қулоқ тутаяпти. Уларга ён дафтарча тарзида махсус қўлланмалар ҳам берилган.

Зеро булардан кўзланган мақсад битта - ўтган йили йўл қўйилган хато ва камчиликларни такрорламаслик. Табиат офатига фойдали ҳашаротларни қарши қўйган ҳолда ҳам сифатли, ҳам кўп маҳсулотлар етиштиришдан иборат. Барча саъй-ҳаракатлар шу ишга қаратилган.Бусиз пахта ва дон ҳосилдорлигини ошириш, бу экинлардан даромад кўриш ҳақида ўйлашнинг ўзи ортиқча.

Абдунаби АЛИҚУЛОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

"Чинозтўқимачи" Ўзбекистон – Англия қўшма корхонасида ишлаб чиқарилаётган ип-калава маҳсулотларининг сифати юқори. Шу боис, мижозлар сони янада ортди. Корхона маҳсулотлари ҳозирда жаҳоннинг 14 мамлакатига экспорт қилинмоқда.

СУРАТДА: оператор Альбина Хаметшина.

Р.АКБАРАЛИЕВ олган сурат.

САМАРҚАНД ТОМОНЛАРДА

ЭШИТГАНДАН КЎРГАН АФЗАЛ

Самарқандда Бухоро, Навоий, Сурхондарё, Қашқадарё ва Самарқанд вилоятлари халқ таълими, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими бошқармалари вакиллари, вилоятлар малака ошириш институтлари проректорлари иштирокида "Ўқувчиларни касб-ҳунарга йўналтиришни самарали йўлга қўйиш ва тажрибаларни оммалаштириш" мавзусида республика ҳудудий семинари бўлиб ўтди.

Анжуман иштирокчилари Самарқанддаги бир неча коллежлар ва мактабларда бўлишиб, ўзаро тажриба ва фикр алмашдилар.

СИФАТЛИ ТОЛА ХОРИЖГА

"Самарқандпахтасаноат" ҳудудий акционерлик бирлашмасига қарашли Жума, Зирабулоқ, Митан, Челак, Улуғбек пахта заводларида тайёрланаётган сифатли толалар мижозларга маъқул бўлмоқда. Шу боис, Швейцария, Англия, Бельгия, Россия, Жанубий Корея каби мамлакатларга 27 минг тонна яқин Самарқанд толаси экспорт қилинди.

Мамадиёр ЗИЁДИНОВ

Қўнғирот туманидаги Қорақалпоқ бекати темирйўлчиларининг бош мақсади йўловчига намунали хизмат кўрсатишдир. Темирйўлларни сифатли таъмирлаш ишларига ҳам улар алоҳида эътибор қаратишади. Бекат навбатчиси Бердибой Бойбўлсинов ҳамда бекат бўлинмаси бошлиғи Матёқуб Ўразбоевлар бу ишларда жонбозлик кўрсатишаётир.

СУРАТДА: Бердибой Бойбўлсинов ва Матёқуб Ўразбоевлар.

Нурмамат АЛМУРОДОВ олган сурат.

(Боши 1-бетда)

Яна бир ҳолат. "Гулбаҳор" қишлоқ фуқаролар йиғинида жойлашган "Наргиз" хусусий фирмасига қарашли дўконда текшириш ўтказилганда бу ерда ўрнатилган назорат касса машинасига савдо тушуми пуллари киритилмаганлиги, дўкон сотувчиси О.Мирзаҳамедова жавобгарлигида бўлган товарларда камомад борлиги аниқланди.

Янгийўл тумани ДСИ "Қисқа муддатли текширувлар ўтказиш ва бозорлар фаолиятини назорат қилиш" шўъбаси томонидан ўтган йили амалга оширилган юздан зиёд бундай текширувларда юқоридаги сингари қонун ва қоидабузарликларга дуч келинди. Туманда иш олиб бораётган савдо ва хизмат кўрсатиш шохобчаларининг деярли барчасида айнан солиқ ва бошқа тўловларни тўлаш борасида камчиликларга йўл қўйилаётганлиги фош этилди.

БЕРАРДА ЧИҚАР ЖОНИМ...

Жумладан, дастлабки мисолимизга монанд "хуфёна" иқтисодиёт юритаётган шахсларни аниқлаш жараёнида яна тегирмон, буханка нон ишлаб чиқариш қўлбола цехи ва новвой нон ишлаб чиқариш шохобчасининг яширин тарзда олиб бораётган ноқонуний фаолиятига чек қўйилди. Табиийки, солиқ тўлашдан бўйин товлаб, катта даромад топиш мақсадида қонунни четлаб ўтмоқчи бўлган шахсларга нисбатан тегишли молиявий ва маъмурий чоралар кўрилди.

Бузоқнинг югургани сомонхонагача, дейди доно халқимиз. Худди шундай, қинғирликлари ошкор бўлган бу кимсалар ўз эркинлигини таъмин этувчи қонунни менсимаслик оқибати эл ичида бош эгиш, қўлга киритмоқчи бўлган фойдадан бир йўла мосуво бўлиш эканлигини англаб, тегишли хулоса чиқарсалар-ку, нур устига нур. Аммо улар орасида боши бир неча бор деворга тегса-да, мўмайгина даромад илинжида яна бу йўлда иш юритаётганларнинг топилиши, уларнинг хатти-ҳаракатларидан ўйга толасан киши. Наҳотки, улар солиқ ва бошқа тўловларни тўлаш ўз манфаатларига хизмат қилишини, ўзининг, оиласининг, маҳалласининг, қўйингки, элининг моддий фаровонлигини таъмин этишини тушунишмаса, ҳис қилишмаса?

Ваҳоланки, солиқ мамлакат бюджет манбаи бўлиб, у фуқароларни ижтимоий ҳимоялаш, соғлиқни сақлаш тизимини, маорифни ривожлантириш каби бир қатор умумжамият аҳамиятига молик вазифаларни бажаради. Ҳар қандай жамиятда ва ҳар қачон давлатчиликнинг мустаҳкамланиши айнан солиқ тизими ривожига боғлиқ бўлиб келган.

Афсуски, орамизда бундан ва, демакки, солиқ тўлаш маданиятидан бехабар ёки буни тан олмай, фақат ўз чўнтагини қаппайтириш ташвишидан бўлак қайғуси йўқ кишиларнинг борлиги боис соҳада маълум муаммолар ҳамон бартараф этилмаяпти.

Янгийўл туманида соҳада ўтказилган текшириш натижалари буни яна бир карра исботлади. Жумладан, туманда савдо ва хизмат кўрсатиш қоидаларига риоя қилиниши юзасидан аниқланган камчиликлар бўйича 54 нафар шахс маъмурий жаримага тортилди. 37 нафар шахс иши юзасидан чора кўриш учун туман судига юборилди. 4 та текшириш ҳужжатига Янгийўл туман СВОЖКК Департамент бўлими томонидан жиноят иши қўзғатилди.

Шуни таъкидлаш жоизки, бунда асосан Вазирлар Маҳкамасининг "Пул маблағларининг банкдан ташқари муомаласини янада қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 280-сонли Қарори талабларининг савдо соҳасида фаолият юритган юридик ва жисмоний шахслар томонидан бузилиши, айниқса, НКМдан, муҳрланган квитанциялардан фойдаланмаганлик ҳолатларига кўп дуч келинди.

Бундан шундай хулоса ясаш мумкинки, орамизда ҳамон солиқ ва бошқа тўловларни тўлаш ўз манфаатларига хизмат қилишини идрок этмаган, солиқ гўё ўз наздида "берарда чиқар жоним" бўлиб қолган кишилар учраб турибди. Қонунбузарликларнинг содир этилиши сабаби ҳам шу. Бу муаммо ечимини топиш эса давлатимизда солиқ тизимининг такомиллашувига олиб боргусидир.

Раҳматжон ШОДИЕВ,
Янгийўл туман Давлат солиқ инспекцияси бошлиғи.

АРОҚХЎРЛИК КАСОФАТИ

АФСУС

Айтадиларки, бир мўмин йигит гуноҳ қилишдан қўрқиб, нафс исканжасидан йироқ яшашга интилар экан. Лекин камбағаллик, биргина қора қозонни қайната олмаслик уни қийнайди. Болаларининг оч-юпунлиги, уларга ҳар куни бир бурда нон ҳам топиб бера олмаслигидан жиғибийрон бўлади. Ана шундай кунларнинг бирида йигитга Шайтони лаъин рўбарў келади:

-Сенга истаганча бойлик бераман, фақат шартим бор.

Йигит умид кўзини тикади:

-Қандай шарт?

-Фалон жойда бир бой яшайди. У сафарга кетган... Сен уникига бориб хотини билан бирга бўласан, сўнг боласини ўлдирасан. Яшириб қўйган хумдаги тиллаларини ўғирлайсан. Ёки бундай қилишга журъатинг етмаса, ўрнига мана бу майни ичасан, - дея йигитга май узатади. Зино қилиш, қотиллик, ўғирликдан кўра майни ичиш безиён кўринади йигитга ва шундай қилади ҳам. Аммо унинг вужудига кирган май кўзига нафс пардасини тортади. Ғайришуурий тарзда шайтон айтган жойга йўл олади. Бойнинг хотинига тажовуз қилади, гўдагини пичоқлайди ва бир хум тиллани олиб жўнайди...

Ичкиликнинг жиноятлар "доя"си эканлигини яна бир карра исботлайдиган ушбу ривоятни ўқиган ёхуд эшитган бўлишингиз табиий. Бироқ, не ажабки, инсон ўз бошига кулфатни ичкиликбозлик туфайли орттиришини билса-да, нафси ҳакалак отганда қадаҳ кетидан қадаҳ бўшатишдан ўзини тия олмас экан. Онгининг хиралашуви, ҳайвоний ҳирсларнинг жунбушга келиши эса, сўзсиз, уни қабоҳатга бошлайди.

Қуйида содир этилган жиноят ҳам айнан мана шу иллатга бориб тақалади.

1972 йили Тошкент шаҳрида туғилган, муқаддам уч маротаба судланган Нурлан Диханбаев ҳамда унинг тенгдоши қибрайлик Мурат Абдулматов (кўр кўрни қоронғуда топади, деганларидек, у ҳам бир неча марта темир панжаралар ортида гулдек умрини ҳавога совурган)ларнинг яна қора курсига ўтиришлари, узоқ муддатга озодликдан маҳрум этилишларига сабаб ҳам маст ҳолатда қотилликка қўл урганликларидир.

Нурлан ва Мурат ичкиликка боши билан шўнғиганлардан. Ҳеч бир сабабсиз ҳам масталаст юришлари уларнинг ҳаёт тарзига айланиб улгурган эди. Ўша қотиллик юз берган куни ҳам улар тўйгунича спиртли ичимликлар истеъмол қилишганди.

-Кўнгилхушлик қилмаймизми? – Муратнинг бу таклифи мастликда ненидир истаётган, аммо ўша ненидир англолмаётган Нурланга мойдек ёқди.

Соат саккизлар атрофида эди. Улар Қибрай қўрғони Зебунисо кўчасида яшовчи, енгилтабиатлилиги билан маҳаллада ном чиқарган И.Р.нинг уйига йўл оладилар. Афсуски, йигитлар не-не "умид"лар билан тақиллатишган эшик зўрға очилади-ю, хонадон бекаси уларни ичкарига йўлатмайди. Эшик ёпилади.

Истаклари ижобат бўлмаётганлигидан ва гўё бунда ўзларининг иззат-нафси оёқости қилинаётганидан жаҳл отига минган Нурлан ва Мурат энди зўравонлик йўлига ўтишади.

Эшикнинг бузилгудек даражада тақиллаши И.Р.ни яна зўравонлар билан юзма-юз келишга мажбур қилди. Лекин у эшикни очиши билан ичкарига ёпирилиб кирган йигитларнинг қўлида ошпичоқ бор эди.

Мурат аёлнинг бўйнига пичоқни тираб қўрқита бошлади. Нурлан эса "Биз билан ўйнашма, оқибати ёмон бўлади...", дея дағдағага ўтди. Айни пайтда И.Р. уйида ёлғиз эмас, меҳмонхонада танишлари – Р.Эргашев, А.Исонов ҳамда Ҳ.Жўраевлар маишат қилиб ўтиришар эди. Улар шовқинни эшитиб, даҳлизга чиқдилар. Икки йигитнинг маст ҳолатда бекага пичоқ тираб жанжал кўтараётганлигини кўришиб, аввалига муроса йўли билан зўравонликни бартараф этмоқчи бўлишди. Аммо муроса наф бермагач, зўравонларни итариб чиқариб ташламоққа ҳаракат қилишди. Шунда Нурлан Мурат билан биргаликда ўзларига яқинлашаётган фуқаро Ҳ.Жўраевнинг кўкрагига пичоқ санчди.

Қўлларидаги пичоқдан қон томаётганини кўрган, мастликда шерга айланган Нурлан ва Мурат бир зум карахт бўлиб қолишди. Бир инсоннинг умрига зомин бўлганликларини англагач эса даҳшатга тушиб воқеа жойидан қочиб кетадилар...

Ушбу жиноий ишни атрофлича ўрганиб, суд икки судланувчига нисбатан узоқ муддатга озодликдан маҳрум этиш жазосини тайинлади. Жоҳиллик ортидан эргашиб, қотил номини олган М.Абдулматов 16 йил, Н.Диханбоев 17 йил умрини панжаралар ортида ўтказишга маҳкум этилдилар.

Хатодан хулоса чиқара олмаслик, маънан қашшоқлик жиноят эшигини очади. Эшик калити эса, назаримизда, ичкиликка ружу қўйишдир. Бу ҳақиқатни ёдда тутиш инсонни залолат ботқоғидан асрашига ишонмоқ керак.

М.БАРАТОВ,
Республика Бош прокуратураси бошқарма катта прокурори.
Р.КАМОЛОВ,
бошқарма прокурори.

ИСЛОҲОТ, МАҚСАД, ИМКОНИЯТ, МАНФААТ

(Боши 1-бетда)

Шу кунларда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси, вилоят ҳокимларининг қишлоқ хўжалиги масалалари бўйича биринчи ўринбосарлари, қишлоқ туманлари ҳокимларининг семинар-мунозара ўқуви давом этаётир.

Бугунги давра суҳбатимиз ҳам ушбу ўқувда қатнашаётган бир гуруҳ туман ҳокимлари иштирокида кечди. Суҳбат мавзуси туманларда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича қилинаётган ишлар, хўжалик юритишда қандай усуллар ва тадбирлар ижобий самара бераётганлиги, халқнинг ижтимоий, маиший турмуш даражасини яхшилаш борасидаги ютуқ ва камчиликлар ҳамда раҳбар маънавияти ҳақида бўлди.

Суҳбатни Дўстлик тумани ҳокими Сайфиддин Исмоилов бошлаб берди:

-Мамлакатимизнинг иқтисодий салоҳиятини юксалтиришда муҳим аҳамият касб этувчи аграр сиёсатнинг негизи ерга бўлган мулкчилик масаласига бориб тақалади. У инсонларнинг яхши яшаши учун асосий шарт-шароитларни яратиб беради. Шу сабабли республикамизнинг, халқимизнинг келажаги кўп жиҳатдан ердан фойдаланиш муносабатлари қай даражада эканлигига боғлиқдир.

Аграр сиёсатнинг устувор йўналишларидан яна бири коммунал ва муҳандислик тизимларининг кенг тармоғини яратиш ҳисобланади. Шу тадбир орқали қишлоқда яшовчиларнинг ижтимоий ҳаётини тубдан яхшиласаккина, бутун қишлоқ хўжалигини сифат жиҳатидан янги даражага кўтариш, унга индустриал тус бериш мумкин бўлади. Натижада ортиқча меҳнат ресурсларини бевосита қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши соҳасидан индустриал, турли хизмат кўрсатиш соҳаларига жалб қилиш имконияти туғилади.

Туманимиздаги 32850 гектар экин майдонлари 865 та фермер хўжаликларига бўлиб берилган. Ҳар бир фермерга ўртача 37 гектардан ер тўғри келади. Эндиги аграр соҳада ислоҳотларни чуқурлаштиришдаги асосий вазифамиз, фермер хўжаликларга зарур даражада сервис хизмати кўрсатишни ташкил этишдир. Биз шу йўналишда ўтган йили еттита ёнилғи қуйиш шохобчаси, олтита агрокимё маҳсулотлари билан таъминловчи хизмат кўрсатиш шахобчаларини ташкил этдик.

Умуман фермер хўжаликларини бирлаштирадиган, уларга хизмат қиладиган, йўл-йўриқ кўрсатадиган, техника, минерал ўғитлар, ёнилғи-мойлаш материаллари билан таъминлайдиган кооперативларни ташкил этсак, республикамизда фермерлар фаолияти янада ривож топиши шубҳасиз.

Ҳозирданоқ кўплаб фермер хўжаликларининг ташкил этилиши кутилган натижаларни бераётир. Аммо бу борада тўсиқ бўлаётган муаммолар ҳам йўқ эмас. Фермер ва ижарачилар ерга, мулкка ва ишлаб чиқарган маҳсулотга тўлиқ эгалик қила олмаяпти. Уларга хизмат кўрсатувчи ташкилотларнинг монопол мавқеи ҳамон сақланиб қолмоқда. Кўпинча айнан шу ташкилотлар томонидан икки томонлама тузилган шартнома шартларига риоя қилмаслик ҳолатлари учрайди.

Бизнинг туманимизда қишлоқ хўжалигида шартномавий муносабатларнинг ижросини тўлиқ таъминлаш мақсадида қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармасида шартномалар бўйича мониторинг олиб борувчи комиссия тузилган. Ушбу комиссиялар ички шартномаларнинг тўғри тузилиши, унда икки томон манфаатларининг ҳимояланиши шартлари аниқ кўрсатилишини ва уларнинг бажарилиб боришини назорат қилади. Ишчи комиссияси эса шартномаларнинг бажарилишини таҳлил қилиб боради ва уни янада яхшилаш учун тегишли қарорлар қабул қилади.

-Ўзбекистоннинг иқтисодий юксалиши мамлакатимиз туманларида олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг самарасига боғлиқ. Қишлоқ туманларининг иқтисодий-ижтимоий ривожланиши эса бу ердаги қишлоқ хўжалиги соҳасида фаолият юритувчи субъектларнинг иқтисодий-молиявий барқарорлигидан келиб чиқади, - **деди суҳбатга қўшилган Юқори Чирчиқ тумани ҳокими Алишер Ғаффоров.**

-Ўзбекистон Республикаси

Президентининг ўтган йилги "Қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим йўналишлари тўғрисида"ги Фармони қишлоқ хўжалиги товар ишлаб чиқарувчиларнинг манфаатларини пухта таъминлашга, иқтисодий ва ҳуқуқий шарт-шароитлар яратиш, тайёрлов, қайта ишлаш корхоналари, моддий-техника ресурслари етказиб берувчилар, молия-банк муассасалари ҳамда бошқа хизмат кўрсатиш ташкилотлари фаолиятини ушбу йўналишга бўйсундиришга қаратилгандир.

Ўтган йили туманимизда паст рентабеллик билан ишлаётган тўртта ширкат хўжаликлари негизида 206 та фермер хўжалиги тузилди. Ушбу хўжаликлар 2002 йилни 129 миллион сўм зарар билан якунлаган эдилар. Ташкил этилган фермер хўжаликларига 61,2 миллион сўм кредит ажратилди.

Ширкат хўжаликларидаги ернинг ҳақиқий деҳқонларга берилиши, уларнинг ўз меҳнат натижаларидан моддий манфаатдорлиги ўзининг ижобий самарасини берди. Ушбу фермер хўжаликлари 2003 йилни 311,9 миллион сўм фойда олиш билан якунладилар. Буни мулк шакли ўзгаришининг шарофати, деса бўлади.

Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш асосий масалалардан бири ҳисобланади. Бунда, айниқса, аҳолининг бандлик даражасини аниқлаш, кутилаётган меҳнатга лаёқатлилар миқдорини ҳисоб-китоб қилиш, аҳолининг кўмакка муҳтож қисмини аниқлаш масаласи бир томонда бўлса, иккинчи томондан меҳнатга лаёқатлиларини иш билан таъминлаш мақсадида жойларда, айниқса, қишлоқларда янги иш ўринлари яратиш, корхоналар ва кооперативлар ташкил этиш зарурдир.

Шу мақсадда ўтган йили 1754 иш ўринлари очилди. Кичик ва ўрта бизнес субъектларини ташкил этиш режаси 260 фоизга бажарилди. Яъни, 155 та ўрнига 415 та кичик ва ўрта бизнес субъектлари ташкил этилди. Тумандаги кичик ва ўрта бизнес субъектлари томонидан четга жами 385,6 минг АҚШ долларилик маҳсулот экспорт қилинди.

Лекин яна бир нарсани таассуф билан айтиш керакки, тадбиркорлик фаолиятини бошлаганларнинг ҳаммаси ҳам ҳозирги шароитда қандай ишлаш кераклиги ҳақида тўлиқ тасаввурга эга эмаслар. Баъзилари олган кредитларини ҳам тўлашга қурби етмай банкротга учрамоқда. Тўғри, бу бозор иқтисодиётининг қонуни. Тадбиркор, омилкор ва иш кўзини биладиганларгина бизнесда қоладилар. Лекин шундай бўлса-да, янги иш бошлаган тадбиркорлар учун семинарлар кўпроқ ташкил этилса, қисқа муддатли бизнес курслари очилса, тадбиркорлар сони янада ортган бўларди.

-Мамлакатимизда мулкчилик шаклининг ўзгариши иқтисодиёт ва жамият ҳаётида ортга қайтариб бўлмайдиган

жараёнлар ва ўзгаришлар учун мустаҳкам замин яратди, - **деб ўз фикрини билдирди Нарпай тумани ҳокими Акбар Жамилов.**

- Фуқароларнинг онгги ҳам юксалиб бораётир. Улар ўз ҳақ-ҳуқуқларини чуқур англаб, уни қандай ҳимоя қилишни ҳам ўрганмоқдалар. Лекин ҳали ҳамон олиб борилаётган ислоҳотларнинг изчил давом этишида маъмурий-буйруқбозлик, бюрократик тўсиқлар учраб турибди.

Эндиликда миллат равнақи, мамлакат келажаги кўп жиҳатдан кадрларнинг билимдонлиги, ишчан ва ташаббускорлиги, ташкилотчилигига боғлиқ. Юқори малакали, замонавий билимларга эга бўлган, ҳозирги кун талаблари асосида фикрлай оладиган етук кадрларни тайёрлаш ҳам ижтимоий-сиёсий, ҳам иқтисодий муаммоларимизни ҳал этишнинг калити ҳисобланади.

Айнан шундай кадрлар кўпроқ бўлган жойда кичик ва ўрта бизнес ҳам, фермерлик ҳаракати ҳам тез ва яхши ривожланади. Айниқса, кейинги йиллар тажрибаси фермер хўжаликлари ташкил этишнинг афзалликларини яққол кўрсатмоқда. Фермер хўжаликлари мулкка эгалик ҳиссини англаб, ерга нисбатан тежамкорлик билан оқилона муносабатда бўлган ҳолда, кам сарф-харажат эвазига пахта ва ғалладан юқори ҳосил олаётирлар, чорвачилик маҳсулдорлигини оширмоқдалар.

Бизнинг туманимизда ҳам 360 та фермер хўжаликлари фаолият кўрсатмоқда. Улар, аввваламбор, ўзларининг тадбиркорлиги, қолаверса уларга яратилган имкониятлар туфайли ўтган йили давлатга пахта ва ғалла сотиш шартномавий режаларини уддаладилар.

-Қишлоқда бозор муносабатларини жорий қилишнинг мазмун-моҳияти бу аввало, энг асосий бойлигимиз бўлган ердан қандай фойдаланиш, қаерга нима экиш, қанча ҳосил етиштиришни қатъий белгилаб берадиган эскича қарашлардан воз кечиш кераклиги-

ни англаб олишимиз, демакдир, - **деди давра суҳбатига қўшилган Гулистон тумани ҳокими Маъмур Эгамназаров.**

-Туманимизда фермер хўжаликларини жадал ривожлантириш, уларга янги рағбатлантирувчи омилларни яратиб бериш, деҳқонларнинг онгу тафаккурида мулкка эгалик ҳиссини мустаҳкамлаш мақсадида амалий ишлар қилинмоқда. Тумандаги мавжуд экин экиладиган майдонларнинг 82 фоизи фермерларга тегишли. Уларнинг кўпчилиги деҳқончиликда етарли тажрибага, моддий ва техник имкониятга эга бўлганлиги учун ишларини кўнгилдагидек ташкил этиб, ердан ва сувдан оқилона фойдаланишиб, кутилган натижаларни қўлга киритмоқдалар.

Лекин тан олиш керак, бир қанча фермерлар ер олишгану, ундан фойдаланишга келганда нўноқлик қилмоқдалар. Биринчидан, уларнинг баъзилари деҳқончиликни мутлақо тушунмайдиган бошқа соҳа вакиллари бўлишса, иккинчидан етарли техника воситаларига ва моддий имкониятга эга эмаслар. Оқибатда режадаги ҳосилни ҳам ололмайдилар.

Йил якунида эса тайёрловчи ташкилотлар уларни шартнома шартларини бажармаганлиги учун хўжалик судларига берадилар. Аммо бу ўзини оқлайдиган чора деб бўлмайди. Ахир халқнинг ризқ-насибасини берувчи ердан бир йил тўлиқ фойдаланилмай қолади.

Менимча, ўтказилаётган тендерларда фермер хўжаликларига ер ажратишда ҳар қандай таниш-билишликка қатъий чек қўйиш, бўлажак фермерларни қаттиқ саралаб олиш ва улар зиммасига катта жавобгарликни юклаш, масъулиятни оширишга алоҳида эътиборни қаратиш керак. Шунингдек, ташкил этилган фермер хўжаликларига кредитлар ажратишни кўпайтириш зарур.

Фермер хўжаликларни қийнаётган яна бир муаммо - траншлар масаласидир. Траншлар ўз вақтида келмайди. Шунингдек, улардан фойдаланишда ҳам мураккабликлар бор. Масалан, фермер ўзининг зарур қишлоқ хўжалик техникалари бўлиб, у шулардан фойдаланади. Техника учун траншга келган пулни МТПга ўтказиш керак. Аниқ йўналиш бўйича келган пулдан фермер эркин фойдалана олмайди. Молиялаштириш тизимидаги ушбу муаммолар ҳам қишлоқ хўжалигида ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотларга тўсиқ бўлаётир.

-Шартнома - ҳуқуқий ҳужжат. Шартнома тузилдими, уни бажариш шарт, - **сўзи-**

ни қатъий қилиб бошлади Когон тумани ҳокими Нуриддин Ҳайитов. – Шартнома имзолаган субъектлар томонидан шартнома мажбуриятларининг бажарилишини тўғри асосда ташкил этиш ўта муҳимдир. Бунда маҳсулотларнинг ўз вақтида феализация қилиниши ва улар учун ўз вақтида ҳақ тўлаш масалаларини ҳал қилиш, айниқса катта аҳамият касб этади. Қишлоқ хўжалигида ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотлар жараёнида шартномалар масаласи қонунчилик нуқтаи назаридан ҳал қилинган. Фақат томонлар унинг амалий ижросини таъминлаши, масъулиятни ҳис қилиши керак.

-Афсуски, ҳали ҳамон биз шартномалар асосида ишлашга кўника олмаётирмиз. Тузилаётган шартномаларда кўпинча тайёрловчи, яъни деҳқоннинг маҳсулотини қабул қилиб олувчи ташкилотларнинг шартномадаги ҳуқуқлари устун қилиб қўйилади.

Бунинг сабаби, аввваламбор, кўпчиликда ҳуқуқий савод етишмаслигидадир. Асосан далада умри ўтган деҳқон бугун фермер, мулк эгаси бўлди. У ерни, экин экишни, уни парвариш қилишни яхши тушунади. Ҳужжатбозликка тиши ўтмайди. Айнан ундаги мана шу қусур шартнома тузишда панд бериб қўяётир. Бугун янги иш бошлаган тадбиркорга ҳам, фермерга ҳам нафақат моддий ёрдам, имтиёз ва имкониятлар керак, унга ҳуқуқий кўмак ҳам жуда зарур. Айнан шу ишга биз туман ҳокимлари жиддий эътибор беришимиз керак бўлади. Уларнинг ички фаолиятига аралашмасдан туриб ёрдам беришимиз керак.

Бугун қишлоқ хўжалиги соҳасида фаолият кўрсатаётган барча мулк эгалари фақат қонун асосида, шартнома бўйича ишлаши керак. Шундагина у барқарор ривож топиши, ҳақиқий мулк эгаси ўзи етиштирган маҳсулотга ўзи мустақил хўжайинлик қилишга қодир бўлади.

-Бугун ер ва сувдан тежамкорлик билан оқилона фойдаланиш энг долзарб масаладир, - **дейди Кегейли тумани ҳокими Полат Иметов.** -

Яқин йиллар ичида бу масала энг кескин муаммолардан бирига айланиши, ичимлик суви эса энг ноёб ва қимматбаҳо табиий ресурс бўлиб қолиши мумкин. Буни биз, Оролбўйи минтақасида яшовчилар ҳозирдан сезмоқдамиз.

Шунинг учун ҳам ерларни суғоришга яроқли сувдан тежаб-тергаб фойдаланишга, суғориш ва ирригациянинг замонавий тизимларини жорий қилишга, сувдан фойдаланиш интизомини кучайтиришга, бу борада яхши натижаларга эришаётганларни рағбатлантиришга қаратилган чора-тадбирларни кучайтириш лозим. Ҳозир қишлоқ хўжалигида мулк шакли ўзгариб, ширкат хўжаликларининг ерлари фермер ва ижарачиларга бўлиб берилаётир. Демак, эндиликда экинларни суғоришда ишлатиладиган сувдан фойдаланишда бироз мураккаблик юзага келаётир. Чунки илгари сув йўли бўлган катта ариқ ва зовурлар битта хўжаликка тегишли бўлган. Ундан фойдаланишни ҳам, зовур ва ариқларни тозалашни ҳам ўша бажарган.

Энди-чи, бу ишларни амалга оширишга фермерларнинг имконияти ва кучи етарлими?.. Албатта, йўқ. Энди ариқларни ким тозалайди, ким сувдан фойдаланишни назорат қилади? Тўғри, ҳозир қишлоқ туманларида сувдан фойдаланувчилар уюшмаси – СФУлар ташкил этилаётир. Лекин уларнинг моддий-техник базаси, сувдан тежамкорлик билан фойдаланишни тўлиқ амалга оширишга имконияти етмайди. Шунингдек, улар билан фермерлар ўртасида тузилаётган сувдан фойдаланиш бўйича шартномалар ҳам ҳали мукаммал эмас.

Ҳар томчиси олтинга тенг бўлган бизнинг минтақамизда сувдан фойдаланиш коэффициентини кўтариш учун ундан тежамкор ва оқилона фойдаланишимиз зарур.

-Мамлакатнинг иқтисодий салоҳиятини юксалтириш, халқимизнинг келажакка ишончини мустаҳкамлаш учун бугунги кунда қуйидаги энг долзарб масалаларни ҳал этиш лозим деб биламан, - **деб қуйидаги фикрларини билдиради Шаҳрихон ту-**

мани ҳокими Муҳаммаджон Раззоқов, - хусусий мулкчиликни рағбатлантириш;

-кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш;

-иқтисодиётда эркинлаштириш жараёнларини ривожлантириш;

-меҳнат жамоалари, ишловчиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш.

Туманимизда кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш, деҳқон-фермерларни қўллаб-қувватлаш мақсадида бирмунча ишлар қилинмоқда. Жумладан, айнан шу масалалар билан шуғулланувчи туман комиссияси мунтазам ишлаб турибди. Туман ҳокимлиги товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси ҳамда деҳқон-фермерлар уюшмасига яқиндан ёрдам бермоқда. Қилинаётган ишларда, айниқса, томонларнинг шартнома шартларининг бажарилишига алоҳида эътибор қаратилган.

Етказиб берувчи хўжаликларнинг топширган маҳсулотлари учун ҳисоб-китобларнинг ўз вақтида қабул қилиб олувчилар томонидан амалга оширилишини ҳам туман ҳокимлиги доимий назоратга олган. Шунингдек, хизмат кўрсатувчилар, банклар томонидан шартномавий муносабатлар ижроси бўйича ўзаро ҳамкорлик мувофиқлаштирилиб борилади.

Бугунги кунда хусусий тармоқ кенг қанот ёзиб ривожланмоқда. Лекин уларнинг ҳаммаси ҳам шу соҳага мос ва хос одамлар деб бўлмайди. Кўпчилиги фақат ўзини ўйлайди. Узоқни кўриб иш тутмаслиги уларнинг фаолиятидан маълум.

Аввваламбор, уларни ўқитиш, миллий руҳда тарбиялаш ҳамда ривожланиш усуллари билан таништириш керак. Ахир ўзимизда ҳам қадимда қанчадан-қанча миллатпарвар, Ватани учун жон фидо қиладиган, тадбиркор бойлар ўтган.

Бу тармоқ вакилларини бунёдкор шахс сифатида шакллантириб, мулкдорлар синфини яратишга йўналтириш керак.

-Ҳар бир туман ўзига хос табиий, экологик, иқлим шароитига эга. Шу боис уларда шароитдан келиб чиққан ҳолда хўжалик юритишнинг ҳам ўзига хос хусусияти мавжуд бўлади, - **дейди Нурота тумани ҳокими Ўктам Ҳакимов.**

-Нурота тумани ҳудудига ташқаридан кичик бир ариқчада ҳам сув оқиб кирмайди. Аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш артезиан қудуқлар ва булоқлар орқали амалга

оширилади. Шу боис бизда ҳар томчи сув олтинга тенг, десак лоф қилмаган бўламиз. Чунки қудуқлардан сув электр энергияси сарфланиб олинади. Туманда эса аҳоли сони ортиб бораётир. Уларни ичимлик суви билан, сабзавот ва мевалар билан ҳам таъминлаш керак. Сув заҳираси эса чегараланган. Туманимизда ушбу муаммони ҳал қилиш ва оби ҳаётдан оқилона фойдаланиш учун томчилатиб суғоришни жорий қилдик. Шу усул орқали ўтган йили 60 гектар ерда боғ яратдик. Томчилатиб суғориш орқали помидор, картошка, сабзи, пиёз етиштирдик.

Туманимиз, асосан лалми, ғаллачилик ва чорвачиликка ихтисослашган. Бу соҳаларда хўжалик юритишда оила пудрати ва чек усули жуда қўл келаётир. Шу системага ўтганимиздан кейин бу янгилик икки йилда ўз самарасини кўрсата бошлади. Ҳар юз бош совликдан олинадиган маҳсулот ортди. Энг асосийси, кам харажат қилиниб, бозорбоп маҳсулотлар етиштирилмоқда.

Рақобат маҳсулот сифатининг яхшиланишига асосий омил бўлмоқда. Чорвачиликда хўжалик ва фермерлар ўзлари истаган ташкилот билан маҳсулот етказиб бериш бўйича шартнома тузади. Лекин шуни ҳам айтиш керакки, кўпгина маҳсулот олувчи корхоналар ғирром йўл тутишади. Яъни маҳсулот етказиб берувчини алдашга, молини камситишга, олган маҳсулотининг ҳақини ўз вақтида бермасликка ҳаракат қилади. Шунинг учун кўпроқ биржа ва аукционлар ташкил этиш керак. Шунда чорвадорнинг меҳнати янада ўз қадрини топади.

-Ижтимоий масалаларда кучли ва самарали сиёсат олиб бориш учун бир қанча, ҳатто анча мураккаб бўлган вазифаларни амалга ошириш лозим деб биламан, - **деб сўз бошлади Хонқа тумани ҳокими Шоҳназар Болтаев.**

- Ҳозир кўпчиликни қийнаётган муаммо – ишсизлик. Айниқса, бизда меҳнатга қобилиятли аҳолининг кўпчилигини ёшлар ташкил этади. Агар ўрта мактабни ёки коллеж, олий ўқув юртини битирган ёшлар иш излаб тополмаса, бу уларга қандай ёмон таъсир кўрсатиши ҳаммага аён. Шунинг учун мамлакатимизнинг ҳар бир ҳудудида кўплаб иш ўринларини ташкил этиш энг долзарб вазифалардан биридир. Бунга маълум даражада кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш орқали ҳам эришиш мумкин.

Халқ таълимида, соғлиқни сақлаш тизимида ва бошқа ижтимоий соҳаларда кечаётган ислоҳотларни чуқурлаштириш, амалга оширилаётган тадбирларнинг молиявий таъминотини кучайтириш зарур. Шунингдек, кам таъминланган оилаларга, якка-ёлғиз, меҳнатга лаёқатсиз, ногирон ва бошқа ижтимоий ҳимояга муҳтожларга аниқ мақсадли ёрдамни йўналтириш ҳам ижтимоий масалаларнинг самарадорлигини оширади. Шу ўринда моддий ёрдамларни ташкил этишда ижтимоий адолат қоидаларига қатъий риоя қилинишини ҳам таъминлаш зарур.

Айниқса, бу йил – "Меҳр ва мурувват йили"да бу йўналишдаги ишлар алоҳида эътиборни жалб этади. Бу йил қилинган кўп хайрли тадбирлар кейинги йиллар учун ҳам дастур бўлиб қолиши керак.

Фуқароларга ижтимоий ёрдам кўрсатишда фуқаро йиғинлари кенгашларининг ва маҳаллаларнинг ролини ошириш даркор.

-Республикамизда мамлакат ҳукумати томонидан паст рентабелли, истиқболсиз жамоа ва ширкат хўжаликлари тарқатилиб, улар ўрнига фермер хўжаликларини ташкил этиш тадбирлари давом этмоқда, - **дейди Ёзёвон тумани ҳокими Бакирхон Шалимов.**

-Тарқатилган хўжаликлар

ўрнида ташкил этилган фермер хўжаликларининг ишлаб чиқариш, иқтисодий ва молиявий кўрсаткичлари бу турдаги хўжалик юритиш шаклининг анча самарали эканлигини кўрсатмоқда.

Ёзёвон миқёсида барча қишлоқ хўжалик корхоналари тугатилиб, фермер хўжаликлари ташкил этиш амалиёти туманда қишлоқ хўжалигида олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотларни янги босқичга кўтарди.

Тумандаги экин экиладиган 16695 гектар ер 976 та фермер хўжаликларига бўлиб берилган.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот таннархи қанча паст бўлса, якуний молиявий натижа шунча юқори бўлиб, маҳсулот ишлаб чиқарувчининг даромади кўпаяди. ишлаб чиқаришнинг фойдаси ҳам, зарари ҳам фермернинг ўзиники бўлганлиги учун у иложи борича ортиқча сарф-харажатга йўл қўймасдан маҳсулот етиштиришга интилади. Масалан, бир гектар пахта майдонига 1999 йилда жамоа ва ширкат хўжаликлари 101,6 минг сўм харажат қилган бўлсалар, фермер хўжаликларида бу кўрсаткич 95 минг сўмни ташкил этди.

Эндиликда фермер хўжаликларига бир қатор эркинликлар бериш, айниқса, уларга ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлари учун ер майдонлари ўлчамлари ва ҳосилдорликни юқоридан белгилаб бериш амалиётига чек қўйиш мақсадга мувофиқ. Фермер билан тузиладиган шартномаларда фақат етиштириб бериладиган маҳсулот миқдоринигина белгилаш лозим. Уларга маълум бир маҳсулот учун берилаётган транш маблағларидан фақат ўша маҳсулотни етиштириш доирасида эркин фойдаланиш имконини яратиш зарур.

-Ҳозирги кунда республикамизда ҳуқуқий-демократик фуқаролик жамияти қуриш ҳамда қонун устуворлигига эришиш учун тўлақонли ҳуқуқий асос ва қонунлар

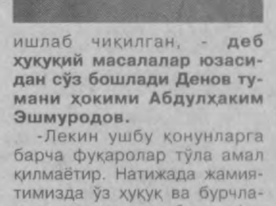

ишлаб чиқилган, - **деб ҳуқуқий масалалар юзасидан сўз бошлади Денов тумани ҳокими Абдулҳаким Эшмуродов.**

-Лекин ушбу қонунларга барча фуқаролар тўла амал қилмаётир. Натижада жамиятимизда ўз ҳуқуқ ва бурчларини англамаган баъзи фуқаролар томонидан турли ноқонуний ҳолатлар ҳам содир бўлмоқда. Шунинг учун биринчи ўринда аҳолининг ижтимоий ва сиёсий онгини ошириш керак. Яъни ҳар ким ўз ҳақ-ҳуқуқи учун кураша билиши ва ўз ҳуқуқини қаерда ва қандай ҳимоя қилишни билиши керак.

Ишлаб чиқаришда ҳам қонунни, ўз ҳуқуқини яхши билган тадбиркорларга, фермерга ҳеч ким панд беролмайди.

Бизнинг туманимизда 284 минг аҳоли бор. Шундан меҳнатга қобилиятли кишиларнинг 35 фоизи қишлоқ хўжалиги соҳасида ишлайди. Иш ўринларини ташкил этиш учун кўпроқ тадбиркорликни ривожлантиришга аҳамият бераётирмиз. Фуқароларни тадбиркорлик билан шуғулланишлари учун имкон даражасида шароит яратмоқдамиз.

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлигининг 145 миллион сўмлик кам фоизли кредитлари тадбиркорларга берилди.

Тадбиркорларни ҳуқуқий, иқтисодий жиҳатдан саводхон қилиш учун ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ва молия ташкилотлари билан ҳамкорликда ўқув курслари ташкил этганмиз, тез-тез семинар ва тадбиркорлар билан учрашувлар ўтказиб турамиз.

-Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг натижаси бугунги кунда турли бўғинларда ишлаётган раҳбарларга кўп жиҳатдан боғлиқ, - **дейди Миришкор тумани ҳокими Халил Соатов.**

-Ҳозирги давр раҳбарлардан жуда кўп нарсани талаб қилади. Ташаббус, тадбиркорлик, чуқур билим, компьютер техникаларида ишлай билиш каби шахсий ва касбий фазилатлар мужассам бўлган раҳбаргина ўз жамоасини ҳар қандай қийинчиликдан олиб чиқишга қодир бўлади.

Раҳбар юксак онгли, ақл-заковатли, билимдон бўлиши керак. Шунингдек, ўз она тилини, миллий қадриятларимизни, қадим тарихимизни, ўз халқини қаттиқ эъзозлаши, ҳурмат қилиши керак. Доимо изланиб яшаши, янгилик сари интилиши, мустақиллик ғояларига эътиқодли, бебурдликдан, ёлғон сўзлашдан, нафсга берилишдан йироқ бўлиши керак.

Раҳбар – ўз жамоасининг йўлбошчиси. Унинг маънавий ва моддий дунёқараши кўпчиликка таъсир кўрсатиши табиий. Шунинг учун у доимо адолат тарафида бўлиши, Ватан ва халқ қисматини ўз қисмати билан чамбарчас кўриши, миллати ва юрт равнақи учун доимо курашиши керак.

-Жамиятда барча соҳаларни эркинлаштиришнинг ҳозирги босқичида маҳаллий

ҳокимият ва бошқарув органлари ҳамда оммавий ахборот воситалари ўртасидаги муносабатлар бир мақсад, бир ғоя учун, яъни мамлакатимизнинг равнақини, халқимизнинг фаровон турмушини яратиш йўлида муштарак бўлиши керакдир, - **деб суҳбатга қўшилди Янгиқўрғон тумани ҳокими Иброҳимжон Мамажонов.**

-ОАВ ҳар бир киши ўз фикрини ифода эта олишга имкон берадиган эркин минбар бўлиши керак. Айнан ОАВ жамиятимизнинг демократик қадриятларини ва тушунчаларини ҳимоя қилиши учун ва одамларнинг сиёсий, ҳуқуқий билимларини шакллантириш учун фаол иш олиб бориши лозим.

У халқ иродасини, одамларнинг эҳтиёж ва манфаатларини ифода этадиган, жамиятдаги мавжуд иллат ва нуқсонларни очиб бера оладиган чинакам кучга айланмоғи керак.

Маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органлари билан муносабат ўзаро холис ҳамкорлик, демократик принциплар устуворлигига амал қилиш ҳамда бир-бирини ҳурмат қилишга асосланган бўлиши лозим.

Давра суҳбатида иштирок этганларнинг фикридан маълум бўлдики, мамлакатимизда иқтисодий ислоҳотларни изчил амалга оширишда ҳали кўпгина ишлар амалга оширилиши керак экан.

Ҳозир ўтказилаётган семинар-мунозарада эса айнан нималарга эътибор берилса, қандай ишлар амалга оширилса ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотлар самараси тезроқ натижа кўрсатишининг йўл-йўриқлари тавсия этилди, энг мақбул тадбирлар семинар иштирокчиларининг ҳукмига ҳавола қилинди.

Давра суҳбатини "Қишлоқ ҳаёти" мухбири Абдураззоқ КАРИМОВ ёзиб олди.

ЖАРАЁН

ЧОТҚОЛ ЭТАКЛАРИДА

Чотқол ва унга туташ Қурама тоғларининг юқори қисми оппоқ ва қалин қор билан қопланган. Бу ерларда ҳақиқий қиш манзарасини кўрасиз. Тоғ этакларида эса қордан асар ҳам йўқ. Пастликдаги яйловларда сурув-сурув қўй-қўзилар ўтлаб юрибди.

-Бу йил қиш анча юмшоқ келди, - дейди "Оҳангарон" ширкат хўжалигининг чўпони Йўлдош Қуролов. – Чорвадор учун бу албатта яхши. Талафот кам бўлади. Қолаверса, қўйлар асосан яйловда боқилади. Ҳар куни юриб турган қўй эса соғлом бўлади. Қўзилатиш мавсумига ҳам оз вақт қолди. Соғлом совлиқдан соғлом қўзи олинади. Шу кунгача бирор кун ҳам қўйлар қўрада қамалиб қолмади.

"Оҳангарон" ширкат хўжалиги асосан чорвачилик ва ғаллачиликка ихтисослашган. Хўжаликка қарашли 11800 бош қўй-қўзилар 26 нафар чўпонга шартнома асосида бўлиб берилган. Хўжалик юритишда янги мулк шаклининг, яъни ижара усулининг қарор топиши хўжалик учун ҳам, чўпонлар учун ҳам манфаатли бўлаётир. Биринчидан, чўпонларда ўз вазифаларига масъулият ҳисси кескин ортди. Иккинчидан, чорва молларининг турли сабаблар туфайли нобуд бўлиши камайди. Энг асосийси, чўпоннинг моддий манфаатдорлиги ортди. Чўпон ва хўжалик ўртасида тузилган ички шартнома шартига кўра қўзилатиш мавсумида режадагидан ортиқ олинган қўзилар чўпонга берилади.

Ўтган йили хўжалик чорвадорлари 5345 бош қўзи олишди. Режа бўйича ҳар юз совлиқдан 92 бош қўзи олинди. Ҳар юз совлиқдан 105-110 тагача қўзи олган чўпонлар ҳам бўлди. Умуман кейинги йилларда ширкат хўжалиги чорвадорлари қўйчилик ҳам сердаромад соҳа эканлигини амалда исботладилар. Масалан, 2003 йил бўйича ушбу тармоқдан келган умумий даромад 83395 минг сўм бўлди. Бу кўрсаткич олдинги йилга нисбатан 28305 минг сўмга кўпайди. Рентабеллик кўрсаткичи 14 фоизга ошди.

Чорвадор қирқ йилда, деҳқон бир йилда бойийди, деган гап бор. Лекин чўпон тажрибали бўлса, чорвачилик соҳасини яхши тушунса, ўз эрки билан иш кўрса, табиат қайишса, унинг ҳам ошиғи олчи бўлиши турган гап. Ширкат хўжалиги чорвадорлари 2002 йили бир бош совлиққа 2600 сўм харажат қилиб, 16500 сўм фойда олишган бўлса, ўтган йили чорвани тўйимли озуқалар билан боқиш эвазига ҳар бош қўйга харажатлар 3610 сўмга кўтарилиб, шунга яраша фойда ҳам 24100 сўмга етди.

-Шартнома асосида хўжаликнинг 500 бош қўйини боқаман, - дейди чўпон Исмат Турдибоев. – Менга берилган мулкни ўзимники деб ҳисоблайман. Унумдорликдан ширкат қатори мен ҳам манфаатдорман.

"Оҳангарон" ширкат хўжалигида кўп йиллардан буён дон ҳам етиштириб келинади. Адирларга лалми, пастликларга сувли буғдой экилади. Буғдой экиладиган майдонлар 47 нафар ширкат аъзосига шартнома асосида бўлиб берилган. Оҳангаронлик деҳқонлар ҳам ғаллачиликда анча тажриба орттирганлигини кейинги йилларда олинаётган юқори ҳосил исботлаб турибди.

Ўтган йили ширкат хўжалиги деҳқонлари 2370 тонналик дон хирмонини яратдилар. Олинган ҳосил миқдори аввалги йилларга нисбатан анча ортиқ бўлди. Б.Умарова, Р.Отажонов, Б.Эрбоев, К.Миралиев каби пудратчилар ҳар гектар ердан 47-50 центнердан буғдой олдилар. Умуман, ўтган йили ғаллачилик ширкат хўжалигига 23056 минг сўм соф фойда келтирди. Дончилик рентабеллиги 20 фоизга ўсди.

2003 йил "Оҳангарон" ширкат хўжалиги учун ҳар томонлама баракали келди. Бошқа қишлоқ хўжалиги экинларидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. Олинган 114305 минг сўм соф фойданинг қирқ фоизи пайчиларга дивиденд сифатида берилади.

-Ўтган йиллар давомида қишлоқ хўжалигида иқтисодий муносабатларнинг янги шакллари жорий қилинганлиги эндиликда ўз самарасини кўрсатаётир, - дейди ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Шунқор Умрзоқов. – Маъмурий-буйруқбозлик қилмасдан кўпроқ ишловчилар манфаатини ўйлаб ва улар қалбига йўл топиш орқали ҳам кўзланган мақсадларга эришиш мумкин экан. Масалан, жамоамизнинг ҳар бир аъзоси ўз пайига эга бўлганлиги учун, қилган меҳнати эвазига аввалгидай тенгчилик асосида эмас, хўжалик ютуқларига қўшган шахсий ҳиссасига қараб ўз ҳақини олмоқда.

Ширкат хўжалиги иқтисодий салоҳиятининг юксалиши шу ҳудудда яшовчи аҳоли ижтимоий-маиший турмуш даражаси яхшиланишига ҳам замин яратмоқда. Хўжалик даромадининг маълум қисми аҳоли учун зарур бўлган турли маданий-маиший бинолар қурилишига ва ободончилик ишларига сарфланмоқда. Хўжалик ҳудудидаги Й.Охунбобоев қишлоғида темир йўл бекати қуриш учун 90000 сўм, аҳоли уйларини газлаштириш учун 1554 минг сўм, мактаб ва боғчаларни таъмирлаш учун 704 минг сўм ва яна бошқа тадбирлар учун жами 29954 минг сўм сарфланди.

"Оҳангарон" ширкат хўжалиги ҳудудида 15 та қишлоқ бор. Шу қишлоқ хотин-қизлари учун ўтган йили жуда яхши бир қулайлик яратилди. Тиббий марказ қурилиб, ишга туширилди. Ушбу тиббиёт маркази қурилишига 20 миллион маблағ сарфланди.

-Биз ўтган саккиз ой давомида тўрт мингга яқин кишига хизмат кўрсатдик, - дейди марказ мудири Нигора Умрзоқова. – Тўғрисини айтсам, аёллар ва болалар саломатлигини мустаҳкамлашга хизмат қилувчи бундай маскан ҳатто, кўпгина туман марказларида ҳам йўқ. Бу ерда тиббиёт соҳаси учун зарур бўладиган барча шарт-шароит мавжуд. Шунингдек, кундузги стационар беморлар соғлиғини тезроқ тиклашда қўл келаётир. Айнан шундай тиббиёт масканлари қишлоқларда қурилиши жуда-жуда зарур. Чунки қишлоқ аёллари ичида кейинги йилларда турли касалликларга чалиниш ҳолати кўпроқ учраётир. Ҳамманинг ҳам шаҳардаги касалхоналарга ва санаторийларга бориб даволанишга имконияти бўлмайди.

-Мен кўп йиллардан буён бўғинларим оғришидан азият чекар эдим, - дейди Жарариқ қишлоғида яшовчи Манфаат Салимова. – Ҳар йили "Товоқсой", "Чортоқ" санаторийларига бориб соғлиғимни тиклаб қайтардим. Ўтган йили ўзимизда шу шифо маскани ишга тушганлиги менга ўхшаган юзлаб аёлларнинг оғирини енгил қилди. Катта харажат билан бошқа жойларга бориб, даволанишимизга ҳожат қолмади. Мана, беш кундан буён шу ерда даволанаётирман. Шаҳарлардаги шифохоналардан кам жойи йўқ. Дардларим анча озайди. Шу шифохонани қурганларга раҳмат.

Ҳа, "Оҳангарон" ширкатининг иқтисодий салоҳияти йилдан-йилга юксалаётганлиги авваламбор хўжалик аҳли турмуш даражасининг яхшиланишига, қишлоқларининг обод бўлишига, халқ манфаати йўлидаги хайрли ишларни қилишга имкон яратаётир.

Абдураззоқ КАРИМОВ

ТАБИАТ ВА ИНСОН

ТОҒЛАР – МОЗИЙ ЁДГОРИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тарқатган маълумотларга кўра, ер юзи аҳолисининг саккиздан бир қисми тоғларда истиқомат қилмоқда. Буни мамлакатимиз мисолида оладиган бўлсакчи? Биргина Тошкент-Наманган автойўлига назар ташласак, биламиз-қўямиз. Магистралнинг ярми тоғлар бағридан ўтади, аммо ҳар қадамда одам: шу ерда яшайди, шу ерда ишлайди.

Ўқидимки, Италияда тоғли ҳудудлар ҳақида махсус қонун бор экан. "Альп конвенцияси"га эса Альп тоғларига туташ давлатлар томонидан манфаатдорлик билан амал қилинмоқда. Хўш, бизга ана шундай конвенция ва қонунлар керак эмасми? Катманду, Рио де-Жанейро, Найроби, Бишкек шаҳарларида ўтган халқаро анжуманларда тоғлардаги экосистема, биологик хилма-хиллик, музликлар, ўрмонлар, дарёлар, шаршаралар, ҳайвонот ва наботот олами, тоғликлар ҳаёти муҳокама этилди.

Юқорида айтганимиздай, тоғда инсониятнинг катта бир бўлаги яшамоқда. Уларнинг турмуш даражаси ва сервис масалаларига бугун алоҳида эътибор зарур. Шунинг учун ҳам ўша анжуманларда тоғ ва тоғликлар муаммоларига халқаро ҳамжамиятнинг эътибори такрор ва такрор жалб этилмоқда. Уларда миллий ва минтақавий тоғ қонунлари бўлиши зарурлиги бугунги кун тартибига олиб чиқилди. Халқаро тоғлар кунини белгилаш ҳақида таклифлар бор. 2002 йил бутун дунёда тоғлар йили деб эълон қилинганди.

Айниқса, тоғли аёллар ва болалар хусусида ғамхўрлик кўрсатиш асримизнинг долзарб муаммоси даражасига кўтарилган. Бутанда ўтган халқаро форум иштирокчилари бундай ҳудудлардаги оналар ва қизларга тааллуқли ачинарли далилларни келтиришди. Тоғликлар ҳуқуқи, илм олиш ва саломатлиги муҳофазаси, меҳнат ва ҳордиқ шароити, уларнинг давлат бошқаришдаги, сиёсатдаги, жамоат ишларидаги қатнашуви ҳақида резолюциялар қабул қилинди. Катмандуда тоғликлар либосларининг модалар намойиши ҳам ташкил этилганди.

Бундай жонсарак ва ташвишли муносабат бежиз эмас. Тоғликлар, тоғлар тўғрисидаги саъй-ҳаракатлар ҳеч муболағасиз умуминсоний аҳамиятга эга. Жуда ҳам оддий мисол билан бу фикрнинг нечоғли ҳақиқат эканини англаш мумкин. "Олдингдан оққан сувнинг қадри йўқ" дейдилар. Ҳақ гап. Олдимиздаги ариқнинг қиммати бўлмагач, олисдаги тоғ ҳақида ўйлармидик! Ваҳоланки, ер куррасида қанча ариқ, сой, дарё бўлса - ҳаммаси сувни асосан тоғдан олади. Оқар сувларнинг яна бир муҳим жиҳатини қаранг: улар электр энергиясининг, суғоришнинг ва истеъмолга ароқли чучук сувнинг асосий манбаи. Булар умумбашарият аҳамиятига молик омилларки, буcиз ҳаёт кечириш асло мумкин эмас.

"Майдароқ" гапларга ўтсак-чи? Асалнинг тозаси тоғда бўлади, шифобахш гиёҳнинг аълоси тоғда ўсади, санаторийларнинг зўри ҳам тоғда. Тоғда боқилган ҳайвон ҳам экологик тоза ва ҳоказо.

Аниқки, бутун дунё ташвиш билдираётган бу глобал муаммо бизнинг мамлакатимиз учун ҳам бегона эмас. Республикамиз ҳудудининг каттагина қисми тоғлар билан қопланган. Фарғона водийси эса батамом чўққилар қуршовида. Наманган вилоятининг Поп, Чуст, Косонсой, Янгиқўрғон туманларини тоғликларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Заркент қишлоғи денгиз сатҳига нисбатан 880 метр баландликда жойлашган. Косонсойда эса бу миқдор 790 метр экани ҳисобга олинган. Ҳатто мамлакат пойтахтига ва ғарбий вилоятларга очилган водий дарвозаси ҳам тоғлар устида. Мустақиллик йилларида қайта туғилиб, чирой очган Қамчиқ ҳудуди теварак-атрофдаги тоғликлар турмушини ҳам яхши томонга ўзгартириб юборди. Буюк ипак йўлининг вориси бўлмиш янги магистрал ёқасидаги Тангатопди, Четсув, Серкақирилди (Тошкент вилояти), Зервак, Резак, Хонобод (Наманган вилояти) каби кўплаб тоғли қишлоқлар эндиликда жадал ривожланмоқда, инфратузилма мукаммаллашмоқда. Йўловчиларга, йўлга, транспортларга, ҳайдовчиларга хизмат кўрсатувчи сервис тизими ва ишхоналар бу ерда истиқомат қилувчилар ҳаёт даражасига ижобий таъсир кўрсатаётгани, одамлар иш билан таъминланаётгани, маданиятнинг барқарор ўсишига юз тутгани айни ҳақиқат.

Наманган вилоятининг тўртта туманидаги тоғли ва тоғолди минтақаларида аҳоли яшаяпти, курортлар, мактаблар, корхоналар ишлаб турибди, чорва боқилмоқда. Қамчиқ туннелининг тепасидаги Бетагалик яйловидан қўшни вилоят чорвалари ҳам фойдаланади. "Чоркесар", "Чодак", "Ғалаба", "Ободон" сингари ихтисослашган хўжаликларнинг майда шохли моллари айни тоғ гиёҳларидан эт олади, шу ерда насл ва маҳсулот беради. Ибн Сино номли бошқа бир ихтисослашган хўжалик (Поп тумани) эса ўзига хос табиий дорихона ҳисобланади. Шифобахш гиёҳнинг ўттизга яқин ноёб хилини тўпловчи, сараловчи, қадоқловчи тоғликлар жамоасининг тиббиётдаги хизмати ҳам кам эмас.

Ёруғ дунёда ҳисобсиз нарса йўқ. Жумладан, тоғ ҳам ўлчовли. Дейдиларки, ётиб еганга тоғ чидамайди. Биргина рельеф бузилишининг ўзи ҳам чўққи ва қоялар учун ҳалокатлидир. Чунончи, тоғ-кон саноатида қазиб олинган бир тонна тоғ жинсининг 90-98 фоизи қаттиқ чиқинди сифатида ажратиб ташланади. Тоғдан, тоғ ресурсларидан пала-партиш фойдаланишдан воз кечадиган пайт келди. Зеро, биз аждодлардан қолган ризқ-рўз хазинаси бўлмиш тоғларни авлодлар қўлига безавол топширмоққа ҳам масъулмиз-да! Зеро, тоғлар ўтмиш ҳайкали, мозийнинг инсон измидан ташқари яралган ёдгори.

Рустамжон УММАТОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

(Боши 1-бетда)

Акс ҳолда қилган меҳнатингиз бесамар кетиб, чув тушиб қолишингиз ҳеч гапмас.

-Шу кунларда учарлар ҳам кўп, - дейди қашқадарёлик Сафахон Садриев. – Мен ўн йилдан буён помидор кўчати тайёрлаётган бўлсам, биринчи марта шунақа бўлиши... Бозордан "эртапишар, ҳосилдор", деб таъриф этилган уруғдан олиб келиб экдим. Афсуски, унмади. Ҳар жой-ҳар жойда бир ниҳол. Меҳнатимга куйдим. Алам қиладигани, вақтни бой бериб қўйдим. Менга ўхшаганлар кам дейсизми? Агар мутахассислар яратган янги-янги навлардан хабардор бўлганимизда, биз деҳқонлар азият чекиб қолмасдик.

Суҳбатдошимнинг гапларида жон бор, албатта. Деҳқон танти. Меҳнатига ачинмаса ҳам ернинг умрига куяди. Демак, гап уруғ сифати, навида.

НАВ ТАНЛАШДА АДАШМАНГ

Маълумотларга қараганда, Ўзбекистон сабзавот, полиз экинлари ва картошкачилик илмий-тадқиқот институти навшунос олимлари томонидан кейинги йилларда 50 дан ортиқ сабзавот, полиз ва картошка навлари яратилган. Уларнинг барчаси синовдан ўтган ва давлат реестрига киритилган.

-2003 йили биргина оқ бош карамнинг 17 нави ва F1 дурагайлари давлат реестрига киритилди, - дейди қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди Абдулазиз Аббосов. – Шулардан "Июньская", "Номер первый Грибовский 147", "Наврўз" навлари эртапишар, юқори унумлилиги билан ажралиб туради. "Июньский" навини олайлик, уруғи униб чиққандан сўнг 95-115 ёки кўчати экилгач, 60-65 кунда етилади. Карамбоши ўртача зичликда бўлиб, юқори товар хусусиятига эга. Оғирлиги 1,-1,5 килограмм, ҳосилдорлиги эса гектарига 27-29 тоннани ташкил этади.

Мутахассисларнинг тавсияларига кўра, карам кўчатлари обҳаво шароитига қараб, республикамизнинг жанубий вилоятларида 10-12 февралда, шимолий вилоятларда эса 15-30 мартда экилади. Улар чиниққан, 6-7 баргли бўлиши керак. Яна шуни ҳам унутмаслик лозимки, эртаги карам экиладиган ер майдонлари кузда тайёрланиб, эгатлар олиб қўйилиши лозим. Акс ҳолда кутилган самарани бермайди.

Институтдан олинган маълумотларга қараганда, помидорнинг 30 та, ширин қалампирнинг 5 та, пиёзнинг 9 та, сабзининг 10 та, бодрингнинг 16 та, картошканинг 27 нави давлат реестрига киритилиб, республикамиз вилоятларида экишга тавсия этилган.

-Помидорнинг "Шафақ", "Севара", "Тошкент тонги", "Субҳидам" каби навлари эртаги муддатда экишга мўлжалланган, - дейди суҳбатдошим А.Аббосов. – "Тошкент тонги"нинг биринчи ҳосили уруғ униб чиққач, 115-120 кунда пишади. Ҳосилдорлиги 40-45 тонна. "Шафақ" эса 100-105 кунда етилиб, гектаридан 30-35 тоннагача ҳосил беради. Мазкур навлар уруғи 20 январдан бошлаб иссиқхоналарга сепилади. Унутмаслик кераккки, кўчат тайёрлаш ўта нозик иш: у соғлом, чиниққан бўлмаса, тутиб кетмайди.

Бу мутахассис фикри. Айни кунларда яхши ният билан иссиқхоналарда уруғ сочаётган деҳқонлар бирров мутахассис маслаҳатига қулоқ тутса, ёмон бўлмасди. Демоқчи бўлганимиз синовлардан ўтган, давлат реестрига киритилган навлардан эксангиз, "уруғ чиқмади, яхши эмас экан" қабилидаги дилхираликларга ҳожат қолмайди. "Етти карра ўлчаб, бир кес", деб бежиз айтишмаган-да.

Саид РАҲМОНОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

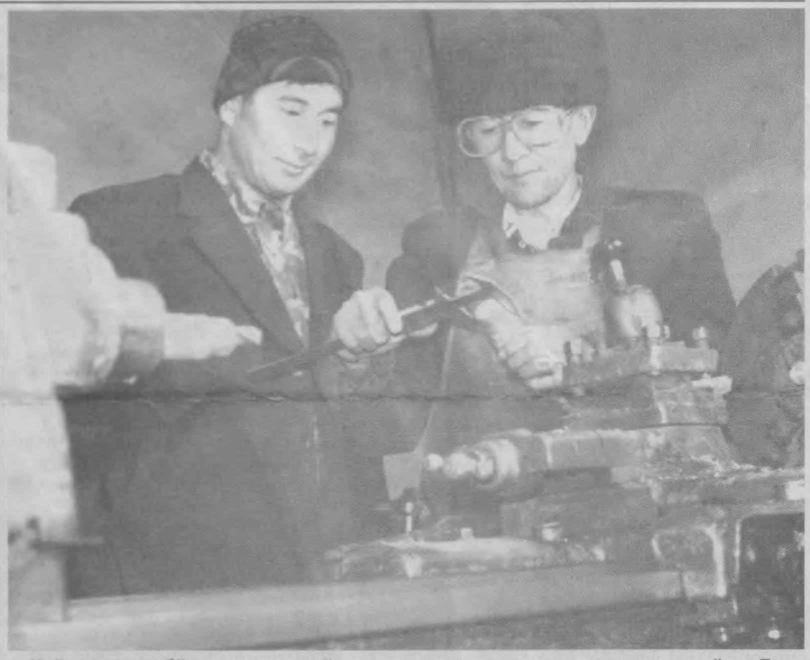

Қайси соҳада бўлмасин, устоз ўгити, таълимини олган шогирд панд емайди. Буни Гурлан туманидаги "Қорақалпоғистон" ширкат хўжалиги устахонаси тажрибали токари Назирбой Мадраҳимов ҳеч ёдидан чиқармайди. Чунки у шогирдларини ҳам ўз касбининг устаси бўлишини хоҳлайди-да.

СУРАТДА: Назирбой Мадраҳимов ва шогирди Расулбек Олламов.

Саъдулла БОБОЕВ олган сурат.

ЯХШИ ХАБАРЛАР

"НАВРЎЗ ЯЛЛАСИ" ЯНГРАДИ

Андижонда шаҳар ва туманлар халқ истеъдодлари иштирокида "Наврўз ялласи" кўрик-танлови ўтказилди.

Ҳайъат аъзолари ғолибларни аниқлашда аввало қўшиқ мавзуи, хонанданинг ижрочилик маҳорати, мумтоз қўшиқларнинг янги талқиндаги ижросига алоҳида урғу беришди. Шунингдек ижрочиларнинг кийиниши , ўзини саҳнада тутиши каби жиҳатлар ҳам ҳайъат аъзоларининг назаридан четда қолмади.

Танловда Жалолқудуқ тумани санъаткорлари ғолиб деб топилди. Иккинчи ўрин Андижон шаҳри ва тумани бадиий ҳаваскорларига , учинчи ўрин эса Балиқчи, Хўжаобод туманлари халқ истеъдодларига насиб этди.

САНАМХОННИНГ ХАЙРЛИ ИШИ

Жалолқудуқ тумани Абдуллабий қишлоғилик тадбиркор Санамхон Жумабоева ёш йигит-қизларга турли ҳунарларни ўргатадиган бепул ўқув маркази очди.

Ўқув марказида ёшлар тикувчилик, қандолатчилик сирларини ўрганишмоқда, шу билан бир пайтда улар тикувчилик цехи ва пойафзал таъмирлаш устахоналарида ишлашмоқда.

С.Жумабоеванинг таъкидлашича, ёшларнинг бевосита ишлаб чиқаришдаги иштироки икки томонлама манфаат келтирмоқда. Улар бепул ўқитилса-да, қишлоқ аҳлига пуллик хизмат кўрсатиш эвазига марказга манфаат келтирмоқда.

"Туркистон-пресс"

Тошкент вилояти Зангиота тумани суд ижрочилар бўлинмаси Тошкент шаҳар хўжалик судининг қарорига мувофиқ "СТЦ-5 ЛТД" ҳисобидан ХИЧТФ "УМР-файз" фойдасига қарзни ундириш учун 1991 йили ишлаб чиқарилган ЗИЛ-130 русумли махсус цементавоз-цистерна ва ярим тиркама юк автомашинасини сотиш бўйича 2004 йил 29 январда аукцион ўтказилишини маълум қилади.

Утерянный гос.ордер № 10-01/22227 от 10.03.1998 г. права собственности Кравченко Анастасии Никифоровны на квартиру, считать недействительным.

РЕСПУБЛИКА АКЦИЯДОРЛИК ТИЖОРАТ БАНКИ
"ҒАЛЛАБАНК"

ORACLE компаниясининг дастурий маҳсулотларини сотиб олиш учун конкурс эълон қилади. Конкурсда қатнашиш учун таклифлар 2004 йил 10 февралгача қабул қилинади.

Қўшимча маълумотларни қуйидаги манзилдан олишингиз мумкин: 700060, Тошкент шаҳри, Шаҳрисабз кўчаси, 36-уй, 2-қават, 213-хона. Тел: 136-16-03.

Муҳтарам юртдошлар ва Ўзбекистон меҳмонлари !

Шу йилнинг 23 январидан бошлаб

ТОШКЕНТ - САМАРҚАНД - ТОШКЕНТ

йўналиши бўйлаб ҳаракатланадиган 6 вагондан иборат тезюрар, барча қулайликларга эга бўлган йўловчи поезди қатнови йўлга қўйилди.

Сафар давомида Сизга қиймати чипта баҳосига кирган нонушта ёки кечки овқат таклиф қилинади. Қисқа муддатли сафар давомида керак бўлган барча сервис хизматлари кўрсатилади. Хоҳишингизга кўра, қўшимча тўловга ёдгорликлар тўплами, совғалар харид қилишингиз, видеофильмлар ва мусиқали клипларга буюртмалар беришингиз мумкин.

Поезд Тошкентдан эрта тонгда, Самарқанддан эса кечқурун йўлга чиқади ва сизда кун давомида Самарқанднинг диққатга сазовор жойларини томоша қилиш имкони бўлади.

Йўловчи поезди катта тезлик билан ҳаракатланиб(автомобиль транспортидан тез) сизларни Самарқандга етказиб,Тошкентга қайтиб олиб келади.Ҳар бир вагон купелари алоҳида бўлиб, уларда 6 тадан юмшоқ ўриндиқли креслолар ўрнатилган.

Сафар давомида сизга оилангиз ва дўстларингиз билан вақтингизни чоғ ўтказишга имкон яратилади. Купе деразасидан Ўзбекистон табиати ва унинг диққатга сазовор жойларини томоша қилишингиз мумкин.

МАЪЛУМОТЛАР ХИЗМАТИ:
005, 199-72-15.
ВОКЗАЛ БЎЙИЧА НАВБАТЧИ
199-72-16.
МАЪМУР
199-76-27.

Йўловчи поездининг ҳаракатланиш жадвали

Поезд №	Маълумот	Бошланғич манзилдан жўнаб кетиш куни ва вақти	Белгиланган манзилга етиб бориш куни ва вақти
1.	Тошкент-Самарқанд	6:50	10:50
2.	Самарқанд-Тошкент	17:00	21:00

Сафарингиз мароқли ўтсин!

«ЎЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙЎЛЛАРИ»ДАТК
«ЎЗТЕМИРЙЎЛЙЎЛОВЧИ» ОАЖ

ИШОНЧЛИ МАДАДКОР

(Боши 1-бетда)

Қишлоқда ҳақиқий мулкдорлар синфини вужудга келтириш, ишлаб чиқаришни замонавий техника билан таъминлаш механизмини янада такомиллаштириш, тармоқнинг экспорт салоҳиятини юксалтириш, тараққиёт омили ҳисобланган фермерликни ривожлантириш, уларни молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлашдек долзарб вазифаларнинг муваффақиятли уддаланиши бутун банк тизимига ва биринчи навбатда "Пахта Банк" хизматига боғлиқдир. Дарҳақиқат, ушбу молия муассасаси аграр соҳадаги ислоҳотларни жадаллаштириш ва чуқурлаштиришнинг молиявий воситачисидир.

Миллий валютамизнинг қадрини оширишни таъминлаш, пул-кредит сиёсатини қўллаб-қувватлаш, кучли ижтимоий ҳимояни амалга ошириш, истеъмол бозорини тўлдириш, пул муомаласини барқарорлаштириш ҳамда пул тушумларини назорат қилиш бўйича ўтган йилда муҳим қадамлар ташланди.

Республика акционерлик-тижорат "Пахта Банк"и бошқаруви ташаббуси билан аҳоли қўлидаги бўш пул маблағларини омонатларга жалб қилиш мақсадида янги, юқори манфаатли **"ЭГАСИНИНГ НОМИ КЎРСАТИЛМАГАН"** муддатли омонат тури жорий этилди. Бундай омонат турига маблағлар нақд пулда беш юз минг сўмдан кам бўлмаган миқдорда қабул қилиниб, сақлаш муддати **олти ойга йиллик 30 фоиз, бир йилга 36 фоиз** ҳажмида даромад тўланади. Ушбу омонат бўйича фоизлар ҳисоб рақамига маблағ келиб тушган кундан бошлаб, то ҳисоб рақами ёпилгунга қадар ҳисобланади ва ҳар уч ойда тўқсон календар кун тўлиши билан омонатчига бериб борилади. Ҳисобланган, лекин олинмаган фоизлар омонатнинг асосий суммасига қўшилмайди.

-Фуқаролар тирноқлаб йиғиб қўйган пулини омонатга қўяди. "Пахта Банк" эса бу пулларни кафолатли сақлайди, кўпайтириб беради.

Банк омонат қўйган мижозлари олдидаги мажбуриятларини тўлиқ бажараётгани боис аҳоли ўртасида унга ишонч ортиб бораётир. Буни муддатли омонатларга қўйилган маблағ миқдори бир йилда икки баравардан кўпроқ ортганидан ҳам билиш мумкин. Банк равнақи учун - аҳоли ишончи муҳим. **Бу ишончни мўътадил оқлаб бораётган мазкур молия муассасасининг мижозлар сони 2003 йилнинг ўзида 893 тага ортди.** Банкнинг бугунги кундаги мижозлари умумий миқдорининг 41,6 фоизидан ортиқроғини фермер ва деҳқон хўжаликлари ташкил этади. Фермер ва деҳқон хўжаликларини молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш учун банк 853 миллион 60 минг сўм кредит ажратган. Бу банкнинг ўз маблағлари ҳисобидан ўрта ва кичик бизнес субъектларини қўллаб-қувватлашга ажратилган кредитнинг 40,1 фоизини ташкил этади.

Кичик ва ўрта бизнес субъектларининг имтиёзли кредитларга бўлган талабини қондириш ҳамда ҳукуматимизнинг "Тижорат банкларининг кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида ушбу тизимда банк фойдасининг 25 фоизини ажратган ҳолда имтиёзли кредитлаш жамғармаси доимий шакллантириб борилмоқда. Демак, банк тизими ходимлари қанчалик ишларни ривожлантириб, ишбилармонлик салоҳиятини кўрсатиб кўп фойда олса, бундан кичик ва ўрта бизнес субъектлари кўпроқ манфаатдор бўлади. Имтиёзли кредит олган кичик ва ўрта бизнес субъектини молиявий соғломлаштириш учун қулай имконият пайдо бўлади.

Имтиёзли кредитларни кўпроқ ажратиш қарз олувчининг манфаатларини ҳимоя қилса, агарки, улар узоқ муддатларга берилса, мижоз учун даромад олиш имконияти кўпроқ бўлади. Ҳамма гап кредитлардан мақсадли фойдаланишда қолади, холос.

"Пахта Банк" ўз мижозларини имтиёзли фоиз ставкаларида кредитлар билан таъминлаш мақсадида бюджетдан ташқари жамғармалар билан яқин алоқада иш олиб бормоқда. Ўтган йилнинг ўзида шундай жамғармалар кредит маблағлари ҳисобидан 368 миллион 80 минг сўм миқдорида имтиёзли кредитлар ажратилди.

Тадбиркорларга кредит беришда ишлаб чиқаришга йўналтирилган лойиҳаларни молиялаштиришга алоҳида эътибор қаратилаётир.

Банкнинг капитал базасини янада мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалик фаолияти билан боғлиқ ва уларга хизмат кўрсатувчи таъминот корхоналарига, деҳқон ва фермер хўжаликларига замонавий минитехнологиялар, қишлоқ хўжалиги техникалари олиш учун молиявий лизинг хизматлари кўрсатишни кенгайтириш, халқаро молиявий ташкилотларнинг кредит линиялари ҳисобидан қарз ажратишни янада фаоллаштириш, бунда экспортбоп ёки импорт ўрнини босувчи маҳсулотлар ишлаб чиқаришга, маҳаллий хомашёни қайта ишлаш ҳисобига халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган инвестицион лойиҳаларни молиялаштириш "Пахта Банк"нинг устувор вазифалари саналади.

Қишлоқ хўжалиги корхоналарига вилоят бошқармаси томонидан кўрсатилган лизинг хизматлари 153 миллион 300 минг сўмни ташкил қилди. 18 та қишлоқ хўжалик техникалари олиб берилди.

Олот туманидаги "Зарафшон" ширкат хўжалигига, Ромитан туманидаги "Номозхол" фермер хўжалигига, Қоровулбозор туманидаги Исмат Наимов номли ва "Зайнибобо" фермер хўжалигига беш йил муддатга тракторлар сотиб олиб, лизинг асосида етказиб берилди.

Банк бошқармаси томонидан қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини замонавий технологиялар асосида қайта ишлаш ва қадоқлашни йўлга қўйиш мақсадида Италиянинг "Фенко" компанияси технологияси асосида 285 минг АҚШ доллари миқдорида бир соатда минг шиша мева шарбати ва томат соус – кетчуп ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган линия лойиҳаси 2003 йилнинг 14 июлида Осиё Тараққиёт банки кредит линияси орқали молиялаштирилганди. Орадан беш ой ўтиб, Бухоро шаҳрига ускуналар келтирилди. Ҳозирги кунда монтаж ишлари ниҳояланиш арафасида.

Жамоа ва ширкат хўжаликларидан юзга яқинида "Банк-мижоз" компьютер дастурлари ва модем алоқаси ўрнатилгани айни муддао бўлди. Натижада хўжаликнинг банкдаги ҳисоб рақами орқали бўладиган амаллар тўғрисидаги маълумотларни олиш ва хўжаликдан туриб пул кўчириш имкониятларига эга бўлинди. Ғиждувон туманидаги "Гулистон" ширкат хўжалиги, "Зарафшон" фермер хўжаликлари уюшмаси, Шофиркон туманидаги Бобур номли ширкат хўжалиги мазкур дастурдан оқилона фойдаланиб келмоқда. "Пахта Банк" бўлимлари томонидан 60 та ширкат хўжаликларида ҳисоб-китоб ишларини компьютер техникалари орқали, махсус дастурлар асосида амалга ошириш йўлга қўйилди. Бундай қулай ва тезкор, замонавий усулда иш юритишни ташкил этишдан ширкат хўжаликлари ҳам манфаатдор.

Аҳоли омонатларини жалб қилишни янада такомиллаштириш, кичик ва ўрта бизнес субъектларига яқиндан туриб хизмат кўрсатиш ва уларни қўллаб-қувватлаш миқёсларини кенгайтиришда минибанкларнинг аҳамияти катта эканлигига ишонч ҳосил қилинди. Узоқ масофада жойлашган аҳоли тиғиз яшайдиган қишлоқ ва маҳаллаларда ташкил этилган 12 та мини-банк ва банк бошқармаси ташаббуси билан очилган 7 та кичик банк шохобчалари фаолиятидан мижозларнинг кўнгли тўлаётир. Қишлоқ хўжалигида агротехника тадбирларининг ўз вақтида ва узлуксиз ўтказилишини таъминлаш мақсадида техника эҳтиёт қисмлари, минерал ўғит, ёнилғи-мойлаш материаллари ҳамда техника воситалари сотиб олиш учун ширкат хўжаликларига 1 миллиард 105 миллион 600 минг сўм кредит ажратилганини ҳам алоҳида таъкидлаш керак.

Ҳа, қишлоқ хўжалиги мамлакатимиз иқтисодиётида катта ўрин тутади. Аграр тармоқдаги ислоҳотларнинг ривожланиб боришига республика акционерлик-тижорат "Пахта Банк"ининг вилоятлардаги бошқармалари, хусусан, Бухоро вилояти бошқармаси ҳам муносиб ҳисса қўшаётганининг гувоҳи бўлиб қувондик...

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ,
"Қишлоқ ҳаёти" махсус мухбири.

Бухорода троллейбуслар ҳаракати қайта тикланди. Вилоят ҳокимлиги, республика Автомобил ва дарё транспорти агентлигининг молиявий кўмагида маҳаллий троллейбус бошқармаси жамоаси йил бошида ҳамшаҳарларга ажойиб совға тайёрлашди.

ТРОЛЛЕЙБУСЛАР ЯНА ЙЎЛДА

Электр ускуналари ва осма таянчларнинг эскирганлиги туфайли ўтган йили транспортнинг экологик тоза бўлган ушбу транспорт тури Бухорода анча оқсаб қолди.

Троллейбус бошқармаси бош муҳандиси Ш. Жумаевнинг таъкидлашича, мавжуд ҳолат вилоят ва шаҳар ҳокимлигида батафсил ўрганиб чиқилди. Шаҳар ҳокими К. Камоловнинг ташаббуси билан бошқармага уч миллион сўм миқдорида дотация берилди. Шунингдек, ўн миллион сўмлик қисқа муддатли фоизсиз кредит олинди.

Мазкур маблағлар ёрдамида мутахассислар осма танячлар ва 1-Шарқ кичик даҳасидаги электр тармоқларини янгилади.

- Ҳали олдинда ишлар кўп, - деди Ш.Жумаев. - Тошкентдан янги троллейбуслар олиш масаласи кўриб чиқилмоқда. Депода тўхтаб турган троллейбусларни таъмирдан чиқариш керак. Бунинг учун, қолаверса барча кичик станцияларни тўла таъмирлаш учун эҳтиёт қисмлар керак.

"Туркистон-пресс"

ФЕРМЕР БЎЛГАЧ, ТАНИЛДИ

Илгари Ботир акани Оққўрғонда кўпчилик танимасди. Бундан роса ўн йил аввал ўзи зоотехник бўлиб ишлаб юрган "Озод" ширкат хўжалигининг чорвачилик фермасини хусусийлаштириб олди. Биринчи кунданоқ мулкдор сифатида ишни меҳр-мурувват тамойилларини дилига жо қилиб бошлади. Мулкдор чорвачиликка ихтисослашган фермер хўжалигига ном танлашда кўп мулоҳаза қилди. Ҳамқишлоғи бўлган Карим Темирбоев деган йигит афғон урушида ҳалок бўлганди. "Ҳаётга келиб, нима ҳам кўрди? Кел, шу йигитнинг номи ўчиб кетмасин", деган ўйда эзгу ният билан хўжалигига марҳум аскарнинг номини берди. Бу савоб иши билан у ўз ҳамқишлоғи бўлган бир йигитнинг хотирасини ҳам абадийлаштирди.

Ботир аканинг бу хайрли қароридан хабар топган кексаю ёш қўл очиб, мулкдорнинг эзгу ишларига оқ фотиҳа бердилар. Шу тариқа биринчи кунданоқ кўпнинг дуоси билан бошланган ишлар аста-секин юришиб кетди. Ажратилган майдонларга озуқа экинлари экилди. Мулкдор мутахассис сифатида фермадаги чорва молларининг насли талабга жавоб бермаслигини илгаридан яхши биларди. Шу боис у ушбу масалага жиддий эътибор бера бошлади. Чунки энди у ўзига ўзи хўжайин, мустақил эди. Эзгу ниятларини амалга оширишга ҳеч ким монелик қилолмасди. Тўғри-да, эртакеч нари борса 4-5 литр сут берадиган сигирдан нима наф?

Маҳсулот етиштириш устувор бўлиши учун аввало сифат зарур. Иш давомида хорижга чиқиб, у ердаги ҳамкасблари фаолияти ва тажрибасини ўрганиб келган Ботир ака асосий эътиборни моллар наслини яхшилашга қаратаверди. Унинг мақсади 12-15 литр сут берадиган сигирлар подасини яратиб олиш эди. Тўғриси, бу борада кўзланган ютуқ осонликча қўлга келмади. Астойдил ишлаш, тинимсиз елиб-югуриш лозим бўлди. Чунки наслли молларни келтириш ёки зотдор насл олиш учун анчагина маблағ, уларни сақлаш ва парваришлаш учун эса алоҳида қулай шарт-шароит яратиш тақозо этиларди. Фермер молхоналарни тартибга келтирди. Баъзи эскиларини бузиб ташлади. Янги имкониятлар яратилди. Секин-аста қийинчиликлар ҳам ортда қолди.

Бугунги кунда мулкдор, бир сўз билан айтганда, қилган барча машаққатли меҳнатларининг роҳатини кўраяпти. Хўжалигидаги 400 бошга яқин қорамолнинг ҳаммаси эндиликда зотдор чорва подасидан иборат. Уларнинг 110 боши серсут сигирлар. Ҳар бири кунига 13-15 литрга етказиб маҳсулот бермоқда. Фермернинг даромади ҳам шунга яраша

ИБРАТ

йилдан-йилга ортиб бораяпти. Ўтган йили 35 тонна гўшт, 200 тоннадан зиёд сут сотилди.

Бугун Ботир ака Омонов раҳбарлик қилаётган чорвачилик йўналишидаги фермер хўжалиги тумандаги энг рентабелли жамоалардан бири ҳисобланади. Фермернинг ўзини ҳам эндиликда ҳамма танийди. Негаки, Ботир ака Омонов бугун тумандаги манаман деган мулкдорлар билан ҳар жиҳатдан бемалол баҳслаша оладиган, қўлини қаёққа узатса, етадиган фермерлардан. Тагида "Нексия", қўлида "сотка". Хуллас, мустақиллик шарофати билан берилган катта имтиёз – замона ишбилармонларидан биттаси.

Меҳр-мурувват, саховат бобида ҳам сахийлик кўрсатишга имкон етган. Тумандаги турли жамғармалар фермернинг иқтисодий кўмагидан доимий баҳраманд. Мамлакатимизда болалар спортини ривожлантиришга жиддий эътибор берилаётганлигини ҳис этган мулкдор Ботир Омонов қишлоқдаги 10-сонли умумтаълим мактабини оталиққа олган. Мактабга яқинда етарлича спорт анжомлари харид қилиб берди.

Чорва маҳсулдорлигини янада ошириш учун тўйимли озуқа экинларини кўпайтириш устида саъй-ҳаракатлар қилишмоқда. Ўтган йилдан бошлаб қиш мавсумида ўсадиган озуқабоп тритикалий етиштиришга асос солинди. Бу ўсимликнинг афзал жиҳатлари шундаки, у кеч кузда ҳосилдан бўшаган ерларга экилади ва баҳор келиши билан ўриб олиниб, чорвага берилади. Қорамолларда айни витаминлар камайиб турган эрта кўкламда дармондори вазифасини ўтайдиган бу озуқа маҳсулдорликни ҳам кескин кўтариб юборади. Қолаверса, чорвачилик шу қадар мураккаб ва масъулиятли соҳаки, у асло бир кишининг иши эмас. Тармоқ ривожи учун намунали зоотехника ва ветеринария хизмати ҳам зарур. Бу борада фермерларга туман давлат ветеринария бўлими томонидан доимий равишда амалий ёрдам кўрсатилмоқда.

-Биз Тангир Мирзакаримов бошчилигида кўрсатилаётган ветеринария хизматидан беҳад миннатдормиз, - дейди фермер Ботир ака Омонов. – Уларнинг амалий кўмаклари ва доимий назоратлари туфайли фермамизда чорва моллари орасида учраб турадиган турли юқумли касалликлар мутлақо қайд этилмаяпти. Моллар наслини яхшилаш ва соғлом бузоқ олишда ветеринария шифокорларининг хизматлари айниқса, салмоқли бўлаяпти.

Дарвоқе, шу ўринда туман давлат ветеринария бўлими фаолияти ҳақида икки оғиз сўз. Бугунги кунда дунёдаги кўплаб давлатларда чорва моллари ва паррандалар ўртасида турли хил юқумли касалликларнинг тобора авж олаётганлиги хавотир билан алоҳида қайд этилмоқда. Демак, ветеринария хизматини нечоғли кучайтириш лозимлигини ҳаётнинг ўзи устувор вазифага айлантирмоқда. Шукрки, бизнинг мамлакатимизда чорва моллари ўртасида хавфли касалликлар учрамаяпти. Чунки мутасаддиларимиз, чорва жонкуярларимиз хушёр туришибди. Бу борада Оққўрғон туманида ҳам бир қатор ибратли ишлар қилишмоқда. Агар ушбу хизмат турлари янада такомиллаштирилса, Ботир ака сингари чорвачилик йўналишида фаолият кўрсатаётган фермерларимиз сафи бундан ҳам кенгаяверади.

Иброҳим ТОШЕВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

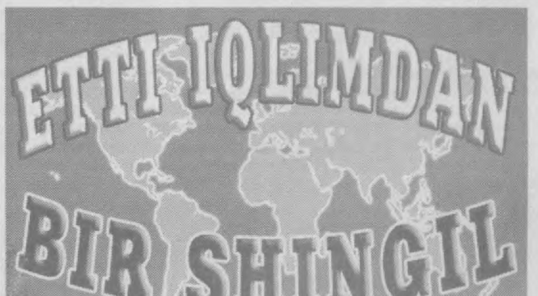

ҚУРОЛЛИ ТЎҚНАШУВ

Грузиянинг Абхазия ўлкаси билан чегарадош Лиа қишлоғи полиция қўриқлаш пунктида қуролли тўқнашув содир бўлди. Полиция маҳкамасининг бошлиғи Каха Ранаванинг сўзига кўра, абхазиялик бир гуруҳ жиноятчилар қўриқлаш пунктини ўраб олиб, ўққа тутишган.

Отишма чоғида тўрт нафар грузин полициячиси ва икки абхазиялик жиноятчи ҳалок бўлган, деб хабар беради "Новости" ахборот агентлиги.

Россия тинчликпарвар кучлари ёрдамга етиб келишгач, жиноий гуруҳ чекинган. "Акс ҳолда қўриқлаш пости хизматчиларини жиноятчилар қириб ташлаши мумкин эди", дейди полиция маҳкамаси бошлиғи. Ҳозирча Абхазиянинг Гальск туманида ҳаракат олиб бораётган Турамба гуруҳи ушбу ҳуружни амалга оширганликда гумон қилинмоқда.

"ОСКАР" НОМЗОДЛАРИ

Лос-Анжелесдаги киноакадемия биносида навбатдаги "Оскар" мукофоти тақдимоти учун номзодлар рўйхати эълон қилинди. 2004 йил 29 февралда бўлиб ўтадиган "Оскар"нинг 76-тақдимотига "Узуклар ҳукмдори: Қиролнинг қайтиши" фильми 11 та номинация бўйича, "Денгиз хўжайини", "Сирли кўл", "Фаворит", "Таржима қийинчиликлари" фильмлари номзодлиги қўйилди.

"2004 йилнинг энг зўр актрисаси" унвонига Шарлиз Терон, Саманта Мортон, Найоми Уотте, Дайана Китонлар ва "Йилнинг энг яхши актёри" учун Билл Моррей, Шон Пенн, Бен Кингслилар курашадиган бўлишди.

ҚОҲИРАДАГИ ФОЖИА

Миср пойтахти Қоҳира шаҳрида 12 қаватли уй бутунлай қулаб тушган. Associated Press ахборот агентлигининг маълумотича, кўп қаватли уйнинг биринчи қаватида жойлашган тамаддихонада ёнғин чиққан.

Хизмат муддатини ўтаб бўлган бу бино ёнғинга бардош беролмай, қулаб тушган. Вайроналар остидан 18 кишининг жасади топилган. 29 нафар киши турли даражада жароҳат олишган.

Мамлакат ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораси вакилининг баёнотича, ўт ўчирувчиларнинг саъй-ҳаракатлари бесамар кетган. Сабаби, бино авария ҳолатида бўлган экан. Тегишли соҳа мутасаддилари суд олдида жавоб беришадиган бўлди.

ПОРТ КЕМБЛДА ЁНҒИН

Австралиянинг Порт Кембл шаҳридаги етти миллион литр этанол суюқлиги жойлашган цистерналар портлаб кетган. Талафот кўрганлар йўқ. Портлаш овози ҳатто 25 километр узоқликда ҳам эшитилган.

Портлаб кетган этанол суюқлиги цистерналаридан унча узоқда бўлмаган нефт ва ёнилғи-мойлаш захираси ҳам хавф остида қолган. Унинг атрофида истиқомат қилувчи аҳоли эса зудлик билан эвокуация қилинган. Ҳозирда 70 га яқин ўт ўчириш машиналари ёнғинни тез бартараф этиш билан овора. Фалокат фақат суюқлик бутқул ёниб тамом бўлгандагина бартараф этилиши мумкин экан, деб ёзади The Daily Telegraph газетаси.

МАКТАБДА БАХТСИЗ ҲОДИСА

Белоруссиянинг Могилев вилояти посёлкаларининг бирида янги қуриб битказилган мактаб бундан ярим йил аввал фойдаланишга топширилган эди.

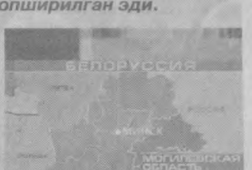

Янги мактабнинг спорт залида машғулотларни ўтаётган ўқувчилар устига бинонинг томи қулаб тушган. "Новости" ахборот агентлигининг берган маълумотича, жисмоний тарбия муаллими ва бир ўқувчи фожиа оқибатида ҳалок бўлган ва 20 нафар бола оғир яраланган. Минск шаҳридан келган қутқарувчилар гуруҳи 15 соат мобайнида қутқарув ишларини олиб боришди. Фожиа тафсилотлари ўрганилмоқда.

ТОНИ БЛЭР ОҚЛАНАДИМИ?

Буюк Британия бош вазири Тони Блэр оқланадиган бўлди. France Press ахборот агентлигининг маълумотига кўра, Англия мудофаа вазирлиги эксперти Дэвид Келлининг суиқасдида мамлакат бош вазирининг ҳам айби борлиги ўз тасдиғини топмаган.

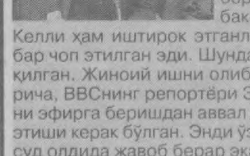

Доктор Келли ишини Шимолий Ирландия Олий суди собиқ раиси Брайан Хаттон мустақил олиб борди. 2003 йил июл ойида Буюк Британия матбуотида Ироқдаги америка-британ ҳарбий ҳаракатларини оқлаш учун Бағдодда оммавий қирғин қуроллари борлиги тўғрисидаги ҳужжатлар қалбакилаштирилган ва бу ишда Дэвид Келли ҳам иштирок этганлиги тўғрисида аниқланмаган хабар чоп этилган эди. Шундан сўнг доктор ўз жонига суиқасд қилган. Жиноий ишни олиб борган Брайан Хаттоннинг фикрича, BBCнинг репортёри Эндрю Гиллиган бу маълумотларни эфирга беришдан аввал уни мудофаа вазирлигига тақдим этиши керак бўлган. Энди ўзбошимча ҳаракати учун репортёр суд олдида жавоб берар экан.

ТЕРРОРЧИ ҚАНДАЙ ВИЗА ОЛГАН?

2003 йил Покистонда АҚШ махсус хизмати вакиллари томонидан қўлга олиниб, 11 сентябр воқеалари ташкилотчилигида гумон қилинаётган Ҳолид Шайх Муҳаммад Америкага қалбаки паспорт орқали кириб келгани аниқланди.

Ҳолид Шайх Муҳаммад Америкада 2001 йил 11 сентябр куни содир этилган терактдан олти ҳафта аввал Саудия Арабистонида АҚШ элчисининг аралашувисиз, у билан суҳбатдан ўтмай виза олишга муваффақ бўлган. АҚШнинг террор ҳужумлари бўйича иш олиб борувчи Миллий комиссияси айни дамда Шайх Муҳаммад ким орқали ва қай йўсинда чиқиш визаси олгани борасида суриштирув ишлари олиб бормоқда.

ИНТЕРНЕТ хабарлари асосида
Шермат САНАЕВ тайёрлади.

МУЛОҲАЗА

ЭЗГУЛИКНИ ЭЛ БИЛСА БЎЛДИ

-Менимча, савоб ишни ҳар куни, ҳар дақиқада амалга оширган маъқул, - дейди Бухоро шаҳридаги Аёллар мурувват уйи ходими Саида Қулиева. – Масканимиз фаолияти давомида хайрли, эзгу ишларга деярли ҳар куни гувоҳ бўламиз.

Кимлар топган-тутганини ҳадя сифатида келтиради, кимдир юрагимдан чиқариб бердим, дейди. Саховатли кишиларнинг кўпчилиги исм-шарифини айтмайди. Аммо бизга ўзини таништирмасада, масканимиз учун қадрдон бўлиб қолган кишилар ҳам бор. Бир мисол, Наима Шарипова деган онахон ҳафтанинг ҳар жума куни масканимизга келадилар. Кийим-кечак, егулик, хуллас, топган-тутганларини ҳадя этадилар. Шундай олижаноб инсонлар борлиги учун ҳам ҳаётимиз мазмунлидир.

-Ҳазрат Навоийда "Ситамдин бас иликни чекмак авло, Вафоу меҳр тухмин экмак авло" деган мисралар бор, - дейди ғиждувонлик ўқитувчи, меҳнат фахрийси Ҳаким Ражабов. – Одамлар кўнглига эзгулик, меҳр-оқибат уруғини экиб яшаган инсоннинг яхшилигини эл албатта билади. "Мен фалон юмушни қилдим" дейиши, таъма қилмоқ чиндан ҳам дуруст иш эмас. Масаланинг яна бир томони борки, қилинган эзгу ишлардан аҳолини хабардор этишнинг катта фойдаси бор. Бу бошқаларни ҳам яхшиликка ундаши, шубҳасиз.

-Ривоят қилишларича, Ҳожа Аҳрор Валий отларининг тақасини тиллодан, тақа михини эса ёғочдан қилар эканлар, - дея ўз муносабатини билдирди Ўзбекистон Мусулмонлар диний идорасининг вилоятдаги вакили Ғафуржон ҳожи Раззоқов. – Кўча-кўйда отда юрилган маҳал ёғоч мих синиб, тилла тақа тушиб қолар, ёрдамга муҳтож, эҳтиёжманд кишилар уни олиб рўзғорларининг каму кўстига ишлатишар экан. Бундан шундай хулоса чиқадики, бадавлат, ўзига тўқ одам хайр-эҳсонни ёрдамга муҳтож кишига сездирмай кўрсатгани маъқул. Токи, кейинчалик ўша муҳтож фуқаро унинг олдида хижолатга тушмасин.

Яна бир ибратомуз ҳадис бор. Саҳобалардан бири Пайғамбаримизга учраб "Бировга от ҳадя этгандим, аммо у киши жониворни яхши парвариш қилолмаяпти. Оқибатда от ориқлаб, ночор ҳолга тушди. У кишидан отни сотиб олсам бўладими?", дея сўрайди. Пайғамбаримиз "Бу отни бир ипнинг баҳосига берар бўлса-да, асло олмагин", дея жавоб берадилар. Бинобарин, ҳадя, хайр-эҳсон таъмадан йироқ бўлмоғи, мурувват кўрган кишини ҳеч қачон хижолатга тушадиган ҳолга олиб келмаслиги лозим. Чунки ҳар қандай кишида ҳам ғурур бор.

Мактаб, масжид қурган, эл-юртга нафи тегадиган савоб ишлардан эса барчани хабардор этмоқ жоиз. Токи, бошқалар кўриб, эшитиб ўргансин, сабоқ олсин...

Истам ИБРОҲИМОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

ЁВУЗЛИКНИНГ МАКОНИ ҚАЙДА?

(Боши 1-бетда)

Ҳозир бундан зўр кинони тополмайсиз. Оҳ, қаранг, уришини, ҳозир ўлади. Оҳ, маладес...

"Кичкина" пультни кўрпача тагига яшириб ҳужжатли фильмни кўришда давом этади.

— Сенга шунақа руҳдаги фильмлар ёқадими?

— Бўлмасам-чи. Асл фильм бу...

Пакана қариндошим буни нима сабабдан «асл» деганини тушунолмадим. Лекин унинг ёвузликдан ҳузур қилишини сезиб кўрқиб кетдим.

Қисқаси, ўша, экрандаги манзарага қайтсак: Шимолнинг аллақайси жойида мавжланиб турган денгиз қирғоғида денгиз мушуклари галаси... Териси товланиб кўзни қамаштиргувчи бу камёб жониворлар тўдаси томон тўрт-беш киши яқинлашиб келаяпти. Денгизнинг эрка ва кўркам жониворлари тумшуғини осмонга чўзиб, ҳеч нарсадан бехабар солланиб юришади, бир-бирининг елкасидан туртиб ўйнашади, ирғишлаб-ирғишлаб юришади. Улар атрофга бепарво, хавф-хатарга эътиборсиз, мўмин-қобил бўлиб яралган жонзот эдиларки, яқинлашиб келган одамлардан чўчимади. Одамлар уларни қуршаб олишди. Қўлдаги белкуракларни ҳаволатиб, бир-бирига уришиб денгиз мушуклари тўдасини водий томонга ҳайдашди. Худди ёш боладай лапанглаб югургилаган жониворлар қоматини кўз-кўз қилиб кенг ўтлоққа чиқдилар. Одамлар чор тарафдан уларни сиқиб кела бошлашди. Денгиз мушуклари бир жойга зич ҳолда тўпланишди. Бошига қандай кун тушишидан бехабар шўрликлар осмонга қараб муқом қилишарди. Шунда уларни ўраб олган кимсалардан бири қўлидаги белкуракни осмонга кўтарди-да қаршисидаги денгиз мушугининг бошига солди. Кейин бошқалар ҳам худди шундай қилиб жониворлар тўдасига ташланди. Белкурак билан жонзотларни уриб ўлдираётганлар шунчалик жазавага минишган эдиларки, уларнинг кўзига ҳеч нарса кўринмас, гўё қутурганга ўхшашарди. Бечора денгиз мушуклари бошига тушган зарбдан гандираклаб водийни уларнинг оҳ-ноласи тутиб кетган, худди ёш гўдакдай чинқиришар, қизил қонига ботиб тарс-тарс қулашар, зор-қақшаб оғзини очишганда юқори жағида икки тиши кўриниб қолар, шу топда улар чақалоқларга ҳам ўхшаб кетарди. Улар потирлаб жон таслим қилар, теварак-атроф уларнинг қизил қонига ғарқ бўлганди. Қиёмат-қойимнинг ўзгинаси эди. Баъзи бир чала ўлик ҳолида типирчилаётган денгиз мушуклари худди ёш боладай биғиллаб йиғларди. Ана, улардан бири тўдадан ажралиб жон ҳолатда думалаб-сумалаб денгиз томонга қоча бошлади. Шунда белкуракли қотил уни қувиб етди-да бошига шундай урдики, қочоқ жонивор бир зарбданоқ жон берди. Кўзини қон пардаси қоплади. Бир зумда жониворлар тўдасини одамлар галаси белкурак билан уриб ўлдирди. Ўз ишидан кўнгли тўлган одамзот бамайлихотир қизил қонига ботиб ўлган ёки жон таслим қилолмай қийналаётган жониворларни бир жойга тўплаб, юк машинасини кута бошлади.

Фильм ҳайвонот ва наботат оламига заррача ачинмайдиган, қуйиб берсанг бутун табиатга қирон келтирадиган одамлар, аниқроғи, ёвузлар хусусида. Қўли титрамай ўз атрофидаги тириклик илдизига болта тушириш учун одамнинг юраги тошдан ё темирдан бўлиши керак. Умуман шундай кимсаларда қалб борлигига ҳам шубҳа қиласан. Кўп қон тўкканлар ва қонга ғарқ бўлишади, вос-вос касалига йўлиқишади. Бунга ҳаётий мисоллар жуда кўп. Хоҳ одамники, хоҳ ҳайвонники бўлсин тўкилган қон тинчлик бермайди, қотилни таъқиб қилаверади.

Тавба қилдим, деб гапириш керак. Эрмак учун ўлдирган ҳар бир жонивор учун ҳам вақт-соати келиб жазо муқаррарлигини унутмасанг бас.

Болалигимда кучук боласининг шанғиллаб йиғлашига ҳам эътибор бермай уни атайлаб велосипедга бостирган, сўнгра деворга тираб тош бўрон қилган, бу ҳам етмагандай ярим жон кучукчани ҳовузга ташлаб, чўктириб ўлдирган Зиёдулло ҳарбийдан қайтиб келмади.

Мушукнинг бўйнидан сим тортиб дарахтга осиб қўйиб рогатка билан пойлаб, «тирик нишон» қилиб, мушукнинг бошини бехато нишонга олган Турсунбой касалхонада жон берди.

Қосим деган ўртоғимнинг кўнглида бугун ўйлаб қарасам болалигимиздаёқ ёвузлик ин қуриб олган экан. У дарахтларга эпчиллик билан чиқар, индаги полапонларнинг бошига чертиб ўлдирарди, уяни бузиб ташлар эди. У ранги совуқ қурбақадан ҳам сесканмас, ўт-ўланлар ичидан ушлаб олиб қорнидан сим тиқар, ичак-чавоғи чиққан жонзотни оловга тутар, қурбақанинг қийналишини ҳузур билан томоша қиларди. У қўлга тушган мусичами ёки чумчуқми икки оёғини йириб ўлдирар, бу билан ҳаммамизга ўз ботирлиги ва довюраклиги билан мақтанар эди. Қосим кучга тўлган, бўз бола пайти — ўн саккиз ёшида автоҳалокатга учради.

Қўшни қишлоқдан тўйдан келаётган эдик. Вақт алламаҳал. Қиш кечаси. Ҳар қайсимиз қўлимизда учи мойга беланган латта-путта ўралган таёқни маъшала қилиб келаяпмиз. Безори Ғаффор ўртоғимиз қўлидаги олов чўпни йўл ёқасидаги уйлардан бирининг бостирмасига ирғитди. Бостирма усти қуруқ хашак эди — ловуллаб ёнди. Нима қилишимизни билмай қолдик. Ғаффорнинг ортидан тум-тарақайлаб қочдик. Эртаси отам гап топиб келди. Қўшни қишлоқдаги Карим сувчининг уйи, оғилхонаси батамом ёниб кетибди. Ўчиролмабди. Тонги уйқуда бўлишган чоғи, олов уйга ўтганини ҳам сезишмабди. «Бечорага қийин бўлди, камбағални туянинг устида ҳам ит қопади, деганлари шу бўлса керак», — деб қўйди отам. Анча кунгача ўзимга келолмадим. Ғаффорга минг-минг лаънат айтдим. Ғаффор менинг назаримда Карим сувчининг қарғишига йўлиқди. У шол бўлиб қолди — оёқ-қўли ишламайди.

Болаликдан руҳиятида қотилликка мойиллик сезган, қийноқ ва зўравонликдан роҳат топадиган бола улғайгач, қип-қизил жиноятчига, рецедевистга, қотилга айланиши ҳеч гап эмас. Ёвузликдан кўнгли таскин топадиган инсон қўлини қонга ботириб турмаса ҳаловат топмайди. Энг ёмони, боликда кўзи қотилликни кўриб қотган инсоннинг қалби тош, вужуди музга, қарашлари қаҳрга айланиб боради. Гўдаклигиданоқ тарбия устуни этиб оқибат ва меҳр имoратининг тиргаги сифатида мурғак дилга синдирма, урма, ўлдирма деган сўзларни сингдириб, атрофдаги олам, дарахтлар, гуллар, майсалар, қушлар, кучук-мушукларнинг — бари-бариси биз каби жонли мавжудот, агар уларни тепкиласак, эзғиласак жони оғрийди, яъни қарғайди, уларнинг қарғиш ва тавқи-лаънатига йўлиқамиз, деб ўргатсак бола дунёқарашида меҳр оқибат чўғи аланга олади.

Биологик тадқиқотларга кўра, ҳатто ҳовлимизда ўсиб турган гул ҳам узиб олиш учун қўл чўзсак, титроққа тушар экан. Демак, ҳар қайси ўсимлик ўзига йўналтирилган хавф-хатарни сезиш, бундан сесканиш хусусиятига эга. Агар биз майсани босганимизда чинқириши, гулни узаётганларида дод-фарёд солишини эшитганимизда эди, танасига болта уриб қулатаётганимиз дарахтнинг изтиробли йиғисини англаганимизда эди, дунёда содир бўлган ёвузликлар сони анчагина камайган бўларди. Чунки, ҳар бир даҳшатли воқеа-ҳодиса асосида инсоннинг борлиққа нисбатан тажовузи ва ёвуз муносабати ётади. Табиатни севган одам, ҳайвонларни ўз оғасидай кўрган одам ҳеч қачон қўлига қурол олмайди.

Биз юқорида бирор ҳайвонни, жониворни ўлдириб лаззат топган, бу нарсани ўзига қизиқарли машғулот деб билган кимсалар борасида тўхталган эдик. Одам-одамнинг қонини тўкиб ҳузурланса, ўлдиришдан ором олса, нима деб тушунмоқ мумкин, бу ҳақда нима деб ёзмоқ мумкин?

Кўчқор НОРҚОБИЛ

***

(Давоми келгуси сонда.)

Ҳ.АТОЕВ олган сурат - лавҳа.

SPORT OLAMIDA

ЁРУҒ ЮЗ БИЛАН

Қозоғистоннинг Петропавловск шаҳрида спорт акробатикаси бўйича учувчи-фазогир Шаталов соврини учун ўтказилган турнирда мамлакатимиз терма жамоаси аъзолари муваффақиятли иштирок этишди.

Қозоғистон, Қирғизистон, Россия ва ўзбекистонлик 200 нафар спортчилар ўртасида ташкил этилган мусобақаларда Андижон олимпия захиралари коллежи тарбияланувчиларидан таркиб топган Ўзбекистон терма жамоасининг олтин медаллари сони яна тўрттага ошди. Бунда рақиблари орасида тенгсиз ўйин намойиш этган Шавкат Эшбоев, Аваз Тожиматов, Абдумўмин Қамбаров, Абдубори Абдулазидов каби спортчиларимизнинг ҳиссаси беқиёс.

ЁШ КАРАТЭЧИЛАР ТАТАМИДА

Тошкент шаҳридаги олимпия ўринбосарлари коллежида "Ёш куч" каратэ клубининг очиқ чемпионати уюштирилди.

7 ёшдан 17 ёшгача бўлган болалар ва ўсмирлар ўртасида ташкил этилган мусобақада 500 нафарга яқин ёш каратэчилар ғолиблик учун баҳс олиб боришди. Баҳсларда Қозоғистон, Қирғизистон давлатлари спортчилари ҳам иштирок этишди.

СИНОВДАН ЎТИШДИ

Термиз шаҳри стадионларида Сурхондарё вилоят футбол федерацияси ва вилоят ҳокимлиги томонидан 1985, 1986, 1987 йилларда туғилган ўсмирлар ўртасида футбол беллашувлари ўтказилди.

Ўсмирлар орасидаги энг иқтидорли футболчиларни аниқлаб, "Сурхон", "Шўрчи", "Чағониён" ва "Тўпаланг" жамоаларига жалб этиш мақсадида ташкиллаштирилган турнирда Сариосиё, Ангор, Қумқўрғон, Жарқўрғон туманларидан, шунингдек, Термиз шаҳридаги футбол мактаб-интернати, "Термиз" футбол клуби, "Алпомиш", "Сурхон-1", "Сурхон-2" жамоалари ғолиблик учун кураш олиб боришди. Қумқўрғон, Сариосиё туманлари жамоаларини енгган "Сурхон-1" жамоаси финалда Термиз шаҳри футбол мактаб-интернати ёшлари билан куч синашди. Кескин курашлар остида ўтган шиддатли беллашувда термизлик ёшлар рақибларини – 1:0 ҳисобида енгишди.

Имомали УЛФАТОВ тайёрлади.

ДУДУ ТИТОВНИНГ ЎРНИГАМИ?

"Спартак" клуби мухлислари INTERNET сайти тарқатган хабарларга қараганда, Бразилия ёшлар терма жамоаси аъзоси Дуду "қизил-оқлар" таркибига қўшилган.

Сал олдин тарқалган маълумотлар бўйича жаҳон чемпиони Японияда тўп сурриши керак эди. Москва жамоаси мутасаддилари эса аниқ маълумотни эртага маълум қилишмоқчи.

Россиянинг тўққиз карра чемпиони ҳозир Дудудек ярим ҳимоячига муҳтожлигини эътиборга олганда жамоа мураббийи Невио Скала футболчини қўлдан чиқармаслиги тайин. Чунки Егорь Титовни дисквалификация қилинганлиги боис жамоа янги ўйинчи ахтариши лозим эди.

"ОЛТИН ЎРИНДИҚ" АНЧЕЛОТТИГА

Италия футбол федерацияси йилнинг энг моҳир мураббийига топшириладиган рамзий соврин - "Олтин ўриндиқ"ни "Милан" клуби етакчиси Карло Анчелоттига топширди.

Буни гарчи жамоа "Скудетто"ни қўлга киритa олмаган бўлса-да, чемпионлар лигасидаги ғалабаси учун дея изоҳланди. "Кумуш ўриндиқ" эса "Альбинолеффи" мураббийи Элио Густинеттига насиб этди. Чунки у ўз жамоасини "В" серияда иштирок этишига муваффақ бўлди, - дея хабар беради "Спорт-Экспресс".

КАМАР ЎЗИДА ҚОЛДИ

Бокс бўйича ярим оғир вазнда мутлоқ жаҳон чемпиони Константин Цзю ўзининг жароҳат олганлиги тўғрисидаги ҳужжатларини Халқаро Бокс Федерацияси (IBF)га жўнатди.

Бу ҳужжатлар унга чемпионлик камари учун ўтказиладиган жангни ўтказиб юбориш ҳуқуқини бериши керак эди.

Халқаро Бокс Федерацияси (IBF) президенти Мэриан Муҳаммад Цзюни чемпионлик камарини унинг ўзида қолдиришга қарор қилди. У "Костя – буюк боксчи, унинг хизматлари эвазига камар ўзида қолиши керак. Жароҳат туфайли у камарини йўқотмайди", дея "The Sun Herald" газетасига интервью берган.

Бу қарор Халқаро Бокс Федерацияси бошқа раҳбарларининг норозилигига сабаб бўлган бўлса-да, Цзю яна деярли бир йилдан сўнг рингга қайтади. Шу тариқа 12 ойдан бери камарни ҳимоя қилмаган боксчи WBC ва WBA версияларида чемпионлик камарларини ўзида сақлаб қолди.

АЗАЛИЙ РАҚИБЛАР

Россиялик теннис юлдузи Анастасия Мыскина бельгиялик моҳир ракеткачи Ким Клейстерсдан мағлубиятга учради.

Теннисчилар Австралия турнирининг 1/4 финалида дуч келишди. Мыскина икки сетда 2:6, 6:7 ҳисобида имкониятни бой берди. Энди Клейстерс америкалик Лайзу Реймондни мағлуб этган швецариялик Пэтти Шнидер билан ярим финалда баҳс олиб боради.

Эслатиб ўтамиз, 2003 йилда ҳам шу турнирда россиялик теннисчини Клейстерс мусобақалардан чиқариб юборганди.

INTERNET хабарлари асосида Ф.АБИЛОВ тайёрлади.

ЎҚИДИНГИЗМИ?

"ҚЎНАЛҒА"

Миллий матбуот марказида хоразмлик ёзувчи Комил Авазнинг "Қўналға" номли янги романи тақдимоти бўлди.

Асар «Шарқ юлдузи» журнали кутубхонаси туркуми билан «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси Бош таҳририятида нашр қилинган.

Адабиёт мухлислари Комил Авазни нафақат ёзувчи, шоир, балки драматург сифатида ҳам яхши билишади. Унинг қаламига мансуб "Ботмаган ой" ҳамда халқ эртаги асосида яратилган "Зумрад ва Қиммат" каби драматик асарлар республикамизнинг бир қатор театрларида муваффақиятли саҳналаштирилган.

Романга нима учун "Қўналға" деб ном берилган? "Қўналға" мажозий ном бўлиб, у Ватан, она диёр ва тириклик маъноларини билдиради. Чунки, инсоният бу фоний оламга қўноқдир. Муаллиф романга ном танлашда ана шундай ўзига хосликдан фойдаланганлиги ҳам эътиборга моликдир.

Ҳасан ТОШХЎЖАЕВ

"ХИВА" МЎЪЖИЗАСИ

ТАБОБАТ

Табиатда мавжуд доривор ўсимликлардан фойдаланган ҳолда инсон саломатлиги учун фойдали ичимликлар тайёрлаш мумкинлиги табобатда аллақачон исботланган. Хусусан, ватанимизда мавжуд 600 га яқин доривор ўимликларнинг 120 га яқини кимёвий таркибида шифобахшлик хусусиятлари бор.Шуни айтиш лозимки, доришунос ва биологлар олдидаги энг долзарб вазифалардан бири ҳам ана шу доривор ўсимликлардан шифобахш ичимликлар тайёрлаб, инсон саломатлиги учун муҳим улуш қўшишдир.

Хоразмлик таниқли олим, доришунослик фанлари доктори Ражаббой Собиров "Хива" деб номланган шифобахш дори-малҳам яратди. Тадқиқотчининг бу ишига тегишли республика идорасидан лицензия, Республика санитария-эпидемиология хизмати ва давлат стандарти томонидан мувофиқлик ҳамда гигиеник сертификати берилди.

Савол туғилади: Урганч шароб акциядорлик жамияти томонидан ишлаб чиқарила бошланган доринининг хусусияти нимада? У қайси дардларга малҳам бўлади?

-Биринчидан, ичимлик таркибида инсон саломатлигини тиклаш ва мустаҳкамлашга хизмат қилувчи алкалоидлар, гликозидлар, эфир мойлари, витаминлар ва турли хил бирикмалар бор. Халқ табобатида ишлатиб келинаётган 20 га яқин шифобахш гиёҳлардан тайёрланган. Иккинчидан, у инсон танасидаги иммуностимулятор фаоллигини ошириш, организмда модда алмашинувини яхшилаш, одам танасидаги тонусни кўтариш, руҳий ва жисмоний жиҳатдан чарчашни бартараф этиш, қувватни ошириш хусусиятларига эгадир, - дейди Ражаббой ака.

Эътиборли жиҳати шундаки, "Хива" малҳами дунёга машҳур "Биттнер" малҳами билан қиёсланганда уларнинг таркиби, таъсир кучи бир хил экан. Р.Собиров яратган малҳам тананинг ҳимояловчи кучи сусайиб, юқумли касалликларга чидамлилиги пасайганда, инсон руҳий тушкунликка тушганда, мадори қуриганда катта фойда беради. Инсон танасида ҳеч қандай асорат қолдирмайди. Қолаверса, "Биттнер" малҳамидан беш марта арзон.

Малҳамни тайёрлаш учун маҳаллий хомашё вилоятнинг ўзида – Хоразм Маъмун академиясининг Хива туманидаги Беруний номли ва Хонқа туманидаги Охунбобоев номли ширкат хўжаликларида жойлашган доривор ўсимликлар боғида етиштирилади.

Хўш, ана шундай шифобахш ичимликни истеъмол қилиш тартиби қандай?

-Малҳамни кунига икки марта бир стакан минерал сувга, чой ёки кофега 2-3 чой қошиқ солиб аралаштириб ичишни тавсия этаман. "Хива" шифобахш ичимлигини хона ҳароратида 3 йилгача сақлаш мумкин, - дейди доришунослик фанлари доктори Ражаббой Собиров.

Хуллас, Хоразмда ана шундай шифобахш малҳам яратилди. Унинг инсон саломатлиги учун фойдали, маҳаллий шароитда ўстирилган доривор ўсимликлардан тайёрлангани дунёда кенг шуҳрат қозонса ажабмас.

Умид БЕКМУҲАММАД,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

ТОМОШАБИН ДИДИГА МОС

ТЕАТР

Театр жамоалари кейинги пайтда мухлислар камайиб кетганлигидан зорланадиган бўлиб қолишган. Бунинг сабабини эса қандайдир иқтисодий қийинчилик, бепул томошалар кўрсатадиган телевизорнинг театрни "синдираётганлиги"дан эмас, балки кишилар қалбига чуқур сингиб борадиган саҳна асарларининг томошабин эътиборига юксак савиядаги талқинда олиб чиқилмаётганлиги билангина изоҳлаш мумкин. Бу театр ихлосмандларининг фикри.

Бугунги кунда Юнус Ражабий номидаги Жиззах вилоят мусиқали драма театри фаолиятида ҳам ана шундай ҳолат кузатилмоқда. Бироқ жамоанинг шундай вазиятда ҳам жонбозлик, ҳамжиҳатлик кўрсатиб, ўз вазифасини виждонан адо этишга интилаётганлиги таҳсинга сазовор. Аслида 1921 йилда "Кўк кўйлак" ижодий труппаси сифатида шаклланган театр ўтган давр ичида кўплаб маҳаллий ва хориж драматургларининг эл севган асарларини саҳнага олиб чиқиб, томошабинлар эътиборини қозониб келмоқда.

Жиззахлик саҳна усталари мамлакат миқёсида ҳам ўз ўрин ва ўз овозларига эга эканликларини таъкидлаш жоиздир. Масалан, драматург Ҳ.Хурсандовнинг режиссёр И.Норматов томонидан саҳналаштирилган "Ўлдинг, азиз бўлдинг" фожиавий комедияси республикада ўтказилган танловда "Йилнинг энг яхши саҳна асари" сифатида тан олинди. Ундаги роллардан бирини ижро этган Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Абдусалом Норматов "Йилнинг энг яхши эпизодик роли учун" номинацияси бўйича ғолиб деб топилди.

-Театримизнинг келажаги бор, – дейди жамоа раҳбари Карим Тотлибоев. - Ютуқларга эришишимизда эса Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Олия Эштўхтарова, Ғолиб Йўлдошев, Абдурайим Лапасов, Жўра Исроилов, рассом А.Ориповларнинг хизмати бор. Биз ана шундай эл севган санъаткорларимиз билан фахрланамиз. Аммо бу хотиржамликка асос бўлмайди. Театр жамоасини ёшлар билан тўлдириш, "ёшартириш", янги изланувчан актёрлар ҳисобига бойитиш керак. Шу туфайли Жиззах санъат коллежида "драма актёри" бўлими очилганлиги биз учун айни муддао бўлди.

Шуни айтиш жоизки, вилоят ҳокимлиги ҳамиша санъаткорлар ҳолидан хабар олиб, уларга юксак санъат асарларини томошабинлар эътиборига ҳавола қилишлари учун зарур шароитларни яратиб бермоқда. Жамоа фаолиятини янада жонлантиришга алоҳида эътибор қаратилиб, беғараз ёрдам кўрсатилмоқда. Жумладан, 2003 йилда театр биносини жорий таъмирлаш учун 30 миллион сўм маблағ сарфланганлиги ва махсус автобус берилганлиги ана шу ғамхўрликлар натижасидир. Бундан илҳомланган санъаткорлар янгича кайфият билан ижодий ишларни давом эттиришаяпти. Айни пайтда улар шу куннинг долзарб мавзуларига бағишланган саҳна асарларини мухлислар эътиборига ҳавола этишга қатъий бел боғлашган.

Ҳамза ШУКУРОВ

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2003 йил 8 ноябрдаги № 10-0404/1 сонли ажримига асосан "Коспас" ИИЧ корхонасига нисбатан банкротлик тамойили қўлланилиб, кузатув жараёнига киришилди. Кредиторларнинг биринчи йиғилиши 2004 йил 3 феврал соат 16.00 да Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитаси Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармасида бўлиб ўтади. Манзил: Юнусобод тумани, А.Темур кўчаси, 24-уй, 404-хона. Тел.: 133-29-14, 139-23-77.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш маркази жамоаси Қурғоқчилик минтақаларида қишлоқ хўжалиги бўйича илмий тадқиқотлар ўтказиш Халқаро ИКАРДА маркази бўлим бошлиғи Зокиржон Холиқуловга онаси **ЎРИН АЯ**нинг вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Бош муҳаррир ЎТКИР РАҲМАТ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Саид АҲМАД, Ағитай АДИЛОВ, Комилжон МАМАЖОНОВ, Суннат САЙДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Ҳабиб ТЕМИРОВ (Бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Ғафур ШЕРМУҲАММАД (масъул котиб), Озод ШАРОФИДДИНОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Агросаноат комплекси таркибидаги ҳамда шу тармоққа дахлдор вазирликлар ва идоралар

ТЕЛЕФОНЛАР: Қабулхона – 136-58-83 (факс):133-09-93. (факс):133-40-87. бош муҳаррир ўринбосарлари – 133-16-27, 133-44-43, котибият - 136-56-30. Ижодий гуруҳлар: 136-54-44, 136-56-21, 136-56-25, 136-54-42.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ: Қорақалпоғистон Республикаси – 8-361-58-512-17; Андижон - 8-374-2-25-32-23; Бухоро – 8-365-22-648-22; Жиззах - 8-372-22-648-72; Навоий - 8-436-22-588-56; Наманган - 8 - 369-43-311-81; Фарғона - 8-373-61-221-97; Самарқанд - 8-366-233-00-52; Сурхондарё – 8-376-46-526-61; Сирдарё – 8-367-225-41-73; Тошкент – 8-371-136-56-21; Хоразм – 8-362-22-623-50; Қашқадарё – 8-375-22-517-65.

Реклама ва эълонлар бўлими телефони: 133-44-43, 136-58-83.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Реклама ва эълонлар матни учун буюртмачи жавобгар

Навбатчи: А.КАРИМОВ

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2003 йил 20 ноябрда № 050 - рақам билан рўйхатдан ўтказилган.

Газета сешанба, пайшанба, жума кунлари чиқади

Буюртма Г-0021, ҳажми 2 босма табоқ.

Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

E-mail: kishlokhayoti@yahoo.com

Босишга топшириш вақти: 21.00. Босишга топширилди: Адади -12325

Газета таҳририятнинг ўзида компьютерда терилди ва саҳифаланди.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5 6